

Ջ. ԱՆՈՒՆԴ-ՋԱԴԵ

— ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ —
 ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ
 — ԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ —
 ՈՒ ՆՐԱ ՄՈՏԱԿԱ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍՔ ՀԼԿՅԵՄ
 ԿԵՆՏԿՈՄԻ III ՊԼԵՆՈՒՄՈՒՄ

ԵՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ. — ՅԵՐԵՎԱՆ, 1929

1912

1912

1912

1912

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ
ՈՒ ՆՐԱ ՄՈՏԱԿԱ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

16661
A I 8041

Հր. № 926: Դրանկավար № 1696 (բ). Տիրաժ 2000

Պեհերաթի առաջին տպարան Վաղարշապատում

Գառվեր № 38

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒ- ԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՆՐԱ ՄՈՏԱԿԱ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի ներկա պլե-
նումը բացառիկ նշանակութիւն ունի Հայաս-
տանի կոմյերիտմիութեան համար, Նա այս պլե-
նումում ամփոփելու չե Հայաստանի ԼԿՅԵՄ հե-
տազոտման արդշունքները, ընդհանրացնելու չե
յեղած ամբողջ նյութը և վորոշելու չե այն ցաշ-
տուն բալլշիկյան գիծը, վորով պետք ե ընթանա
իր զարգացման հետագա շրջանում՝ միութե-
նական աշխատանքի բոլոր ասպարեզներում:
Հայաստանի ԼԿՅԵՄ-ի բարեհաջող զարգացումը
պահանջում ե, վորպեսզի կոմսոմոլիստներն ըզ-
գաստ գնահատական տան Հայաստանի ԼԿՅԵՄ-ի
աշխիւյան դրութեանը: ՀԼԿՅԵՄ-ի վերջին տարի-
ների զարգացման պատկերը, վորին ընկերակ-
ցում են ՀԼԿՅԵՄ-ի նախկին ղեկարարութեան կող-
մից թույլ տրված և իրար հետ սերտ խճճված մի
շարք ամենակոպիտ քաղաքական սխալներ, պետք
ե գիտակցվի բոլոր բջիջների և կոմսոմոլիստ-
ների կողմից, վորպեսզի զորահաւաքի չենթար-

կվեն նրանց ուժերը հետագա բարեհաջող, բայց շեփկյան վճռական պայքարի համար իրենուղղիական ֆրոնտում:

Այս տեսակետից հսկայական նշանակութուն ունի Հայաստանի ԼԵՅԵՄ-ի հետազոտման արդյունքների ընդհանրացումը: Հայաստանի կոմսոմոլն իր շարքերում հաշվում է 21.890 մարդ, Վորից հսկայական մեծամասնութիւնը կազմում են գյուղացիներ և անդամների ամբողջ քանակից միայն 14,6⁰/₀ կազմում են բանվորները և 10,9⁰/₀ բաւարակները:

Այստեղից Հայաստանի կոմյերիտմիութեան համար բոլորում են մի շարք դժվարութիւններ, Վորոնք պահանջում են յերիտասարդութեան մեջ կատարվող պրոցեսների ավելի զգացուն և ժամանակին կատարված հաշվառում և նրանց ուղղումը բայցշեփկյան հունով:

Նույնպես չի կարելի վեջ մի բոլոր մոռանալ, Վոր Հայաստանի կոմսոմոլը զարգանում և աճում է մի յերկրում, ուր դաշնակցական հակահեղափոխական, բուրժուական կուսակցութիւնը յերբմի տիրապետող դիրք է գրավել և, Վոր վերջինս, Վոնդվելով պրոլետարիատի դիկտատուրայի կողմից, պեռ պահում է իր գոյութեան արմատները յերկրում և արտասահմանում. Դաշնակցութիւնը նոր պայմաններում շարունա-

կում ե իր հակահեղափոխական աշխատանքը մեր
կոմկուլակցութեան և խորհրդային իշխանութեան
դեմ և հանդիսանում ե հիմնական վտանգը մեր
գլուղում: Խնտելիգենցիան, վորից դեռ շատ բա-
նով կախված ե մեր չերիտասարդութեան դաս-
տիարակութունը, զգալի մեծամասնութեամբ ան-
շուշտ չենթակա չե մեզ խորթ պաղափարախո-
սութեան: Բայլ շեիկյան ինտելիգենցիայի համա-
պատասխան կադրերը դեռ բոլորովին անբավա-
րար են: Այս բոլոր պայմաններն անշուշտ շատ
բարդացնում են Հայաստանի Կոմկուլակցու-
թեան և կոմսոմոլի աշխատանքները՝ չերիտա-
սարդութեան բայլ շեիկյան դաստիարակութեան
գործում:

Հայաստանի կոմսոմոլն ու նրա ղեկավար
մարմիններն զգաստ կերպով գնահատելով անց-
ման շրջանի բարդ կծիկը և հակասական պայ-
մանները, պետք ե ամուր և հետևողական կերպով
իրականացնեն չերիտասարդութեան բայլ շեիկյան
դաստիարակութունը, պալքարելով և հաղթահա-
րելով վերը նշված դժվարութունները:

Սակայն միանգամայն սխալ կլիներ չենթա-
դրել, վոր հնարավոր ե չերիտասարդութեան բայլ-
շեիկյան դաստիարակութուն առանց դժվարու-
թյունները հաղթահարելու: Հակասութեան դժ-
վարութունները և նրանց դեմ մղվող պալքարը

պետք է ամրացնեն և ձևավորեն չերիտասարդության բալլշէիկյան աշխարհայեցողությունը:

Վո՞րն է Հայաստանի ԼԿՅԵՄ-ի աշխատանքի դրության ընդհանուր գնահատականը: ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմը և Անդրչեքկոմը տալիս են ՀԼԿՅԵՄ-ի հետադոման արդյունքների ամփոփումը: Ներկա վիճակի մեջ մենք դառնում ենք ՀԼԿՅԵՄ դրությունը խիստ բարդացած: Հայաստանի ԼԿՅԵՄ ապրում է իր զարգացման դժվարին շրջանը: Կոմսոմոլի Կենսկոսի նախկին ղեկավարությունը խոշոր սխալներ է թույլ տվել իդեոլոգիական ժրոհում, վորոնք կազմալուծել են կոմսոմոլիսական մասսան յեվ որչեկսիվորեն թուլացրել են նրա յեռանդը՝ ընդդէմ հարձակման անցած դասակարգային թրցնալու յեվ ազգայնական տրամադրությունների:

Վերջին տարիներս մենք կանգնած ենք դասակարգային թշնամու աշխուժացման և չերիտասարդության համար մղվող կռվի առաջ:

Այդ պայքարն ուժեղանում և սրվում է պրոլետարիատի հարձակմամբ՝ ընդդէմ մասնավոր կապիտալիստական տարրերի մեր չեքկրի ներսում: Պրոլետարիատի կողմից չեա մղվող հակապրոլետարական տարրերը փորձում են պոկել մեր կուսակցության ազդեցությունից աշխատավոր չերիտասարդությունը Համկոմկոմի (բ) XV հա-

մագուժաւը բնութագրելով ԽՍՀՄ-ի զարգացման պայմանները, ասում ե՝ «Չնայած սոցիալիստական տնտեսական միջուկի հետզհետե աճող դերին, ԽՍՀՄ-ի եկոնոմիկայի արտադրական ուժերի վերելքին անխուսափելիորեն ուղեկցում ե դասակարգային հակասությունների մասնակի վերաճումը: Քաղաքի և գյուղի մասնավոր-կապիտալիստական խավերը, վորոնք զոգվում են խորհրդային և տնտեսական ապարատի վորոշ բոլորատական տարրերի հետ, ձգտում են ուժեղացնել իրենց բնդդիմադրությունը բանվոր դասակարգի հարձակմանը, փորձում են պրոլետարիատի դիկտատուրային թշնամի ազդեցություն գործ դնել ծառայողների և ինտելիգենցիայի վորոշ խավերի, տնայնագործների ու արհեստավորների, գյուղացիների ու բանվորների հետամնաց խավերի վրա: Այդ ազդեցությունն արտահայտվում ե նաև կուլտուրական-քաղաքական և իդեոլոգիական ասպարեզներում (սմենովելիականության քարոզ, կուլակային «գյուղացիական միության» լոզունգ, շովինիզմ, անտի-սեմիտիզմ, բուրժուա-դեմոկրատական «ազատությունների» քարոզ և գրա հետ կապված յերկու կուսակցությունների մանր-բուրժուական ոպոզիցիոն լոզունգ և այլն» (XV Կուսհամ. բանաձևից):

Այս պայմաններում Կոմսոմոլի կարեվարագույն խնդիրն է հանդիսանում իդեոլոգիական յեվ Կոմսոմոլական աշխատանքի ուժեղացումը, յերիսասարկության ամուր դասակարգային դասփարակությունը, նրա իդեոլոգիայի քաղաքական քրծումը յեվ հղկումը դասակարգային փոփոխությունների:

Հայաստանի Կոմսոմոլի Կենտկոմի կատարած սխալները կրկնակի քաղաքական նշանակություն ունեն և պետք է լրջորեն գրավեն մեր ուշադրությունը, վերաբերում աչք սխալները կազմում են Կոմսոմոլի աշխատանքի կարևորագույն և գլխավոր բնագավառը: Իդեոլոգիական ֆրոնտի խոշորագույն սխալներից բխում են նմանապես Հայաստանի ԼԿՅԵՄ գործնական աշխատանքի խոշորագույն թերությունները և սխալները: Անկասկած այս ամբողջ հարցը խոշոր նշանակություն է ստանում նաև մյն պատճառով, վոր աչք խոշորագույն սխալները կատարվում են դասակարգային պայքարի սրման և հակապրոլետարական տրամադրությունների պայմաններում: Վերջինք են ուրեմն աչք սխալները և պետք է արդյոք դեկլարություն փոփոխումից հետո աչք սխալների մասին խոսել:

Աչք սխալների մասին պետք է խոսել նախ նրա համար, վորպեսզի հետագայում աչք սխալ-

ները հաշվի առնենք և չկրկնենք և չերկրորդ
ներա համար, վորպեսզի զորահավաքի չենթարկե-
լով կոմսոմոլիսաների և բանվորա-գյուղացիական
չերիտասարդության ուժն ու չեռանդը, իդեոլո-
գիական ֆրոնտում հարձակողական պայքարի
անցնենք:

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ գլխավոր խնդիրը յերի-
սասարդության բայլեմիկյան դաստիարակ-
ման գործում պէտք է լինի կոստողի պայքարն
ընդդեմ դաւենակցական իդեոլոգիայի: Կոմյե-
րիտմիության խնդիրն է ստեղծել կոմսոմոլիսո-
ւների համար պարզ և ցայտուն պատկերացում
դաշնակցության մասին, իբրև գլխավոր թշնամի-
ների մասին՝ չերկրում:

Հայաստանի կոմյերիտականները չեն տեսել
հին կարգերը, չեն անցել բուրժուական գոր-
ծարանի դպրոցը և այլն:

Այս պայմաններում Կոմսոմոլի անելիքն է
հանդիսանում չերիտասարդութունը դաստիարա-
կել Կոմկուսակցության դաշնակիների դեմ մղած
պայքարի կոնկրետ պայմանների միջոցով:

Դաշնակիզմի դեմ հաջողությամբ պայքա-
րելու համար անհրաժեշտ է պարտադիր եամեն
մի կոմսոմոլիստի համար գիտակցել, վոր դաշ-
նակները հիմնական վտանգն են հանդիսանում
և վոր նրանք ապրում են վոչ միայն արտասահ-

մանում, այլ լոր Հայաստանի պայմանները ևս, մանր-բուրժուական դյուղացիական չերկրի պայմանները (տնտեսական պրոցեսի բարդություն, հակասությունների և նույնիսկ իրար ուղղակի թշնամի տնտեսաձևերի միաժամանակ կատարվող աճում, նոր բուրժուազիայի, կուլակի աճում և այլն) վերարտադրում և պայմաններ են ստեղծում նրա գոյության համար:

Հայաստանի կոմսոմոլիստական կազմակերպությունները, քերագնահատելով դաճակիզմի վսանգավորությունը, չեն ծավալել նրա յեվ նրա հետ շփվող, նրան սերս կապված հակակոմունիստական խմբավորումների դեմ վնասական բայլեմիկյան պայքար: Դաշնակցական իդեոլոգիայի դեմ բայլչեիկյան պայքար չծավալելով, նրա եյությունն ու վտանգավորությունը թերադնահատելով, Հայաստանի ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը հենց դրանով իրեն զինաթափ և անում չերիտասարդության բայլչեիկյան դաստիարակության գործում և չի ոգտադործում այդ պայքարն իբրև չերիտասարդության բայլչեիկյան դաստիարակության միջոց, դրանով որջեկախվորեն առիթ ստեղծելով դաշսոմոլի և նման հակակոմունիստական խմբավորումների աճման համար: Շնորհիվ դեկավարության նման գծի՝ կոմսոմոլիստական կազմակերպությունը չի սլատրաստվել հակակոմուն-

նիստական կազմակերպությունների դեմ պայքարելու և կոմսոմոլիստների միջև ստեղծվել և լուելլացն վերաբերմունքի տրամադրություն դեպի գասակարգային թշնամիները:

Բնորոշ և թեկուզ աչապիսի մի փաստ. «Բջիջներից մեկի ակտիվիստ կոմյերիտականը մոտ 1 $\frac{1}{2}$ տարի մի սենյակում ապրում և մենշևիկի հետ, վորն այդ սենյակում մենշևիկական ժողովներ եր գումարում, ամբողջ գիշերներ եր անցկացնում մենշևիկյան գրականության ընթերցանությամբ և կոմսոմոլիստը չգիտեր, թե ում հետ գործ ունի»:

Գավկոմներից մեկը, տեսնելով, վոր յերիտասարդության հակակոմունիստական կազմակերպություններն իրենց աշխատանքն ավելի ակտիվ կերպով են ծավալում, քան կոմյերիտ միությունը, կոմսոմոլի բջիջը լուծում և, վորպեսզի «կոմսոմոլիստները չանցնեն դաշսոմոլ»:

Մի բջիջի քարտուղար, վորին կից կազմակերպվում և հակախորհրդային «լանգթեմուր» խմբակը, վորն իրեն առաջ դնում և խորհրդային իշխանությունը տապալելու խնդիրը, հայտարարում և, վոր իբր «պետք չե դաշնակների դեմ պայքարել, միևնույն և նրանց դեմ վոչինչ չի կարելի անել», իսկ Հայաստանի Կոմկուսակցության գավկոմներից մեկը, իբրև կուսղեկավար

ըություն, դիրեկտիվ ե տալիս, թե իբր ացդ
կազմակերպությունը պարզապես խուլիգանական
կազմակերպություն ե և ուրիշ վոչինչ: Այնինչ,
այս բոլորին հակառակ հակակոմունիստական
խմբավորումները շատ հմուտ կերպով են տա-
նում իրենց աշխատանքն անկուսակցական լերի-
տասարգության մեջ, աչն աստիճան, վոր իրենց
կազմակերպության անդամներին ամրացնում են
անկուսակցական մի ընկեր ուսանողի, վորն ա-
կադեմիապես հետամնաց եր, վորին և զրուլցի
միջոցով իրենց ոգտին են մշակում:

Բոլոր վերոհիշյալից պարզ ե, թե ինչի լե
հասցնում լռելյաչն վերաբերմունքը, վոչ ցայտուն,
վոչ վճռական պալքարը դասակարգային թշնա-
մու դեմ. աչդ հանգամանքը թե ե տալիս, աշ-
խուժացնում ե դասակարգային թշնամուն, ճա-
նապարհ ե հարթում նրա հարձակմտն համար:

Հակառակ սրան՝ կազմակերպության մեջ
քաղդաստիարակչական աշխատանքը շատ թուլ ե
զբված լեղել: Առանձին ղեպքերում Կոմյերիս-
միության Բաղդաբոցները ղեկավարել են ան-
կուսակցականներ կամ ոպոգիցիոներներ: Չի
լեղել ցայտուն, վնռական պայտը հակակոմ-
ունական աշխատանքի ժրննում:

Մեր խնդիրն ե դասակարգային բեւամտուն
անեւս չառնել, այնպիսի տեւս չընդունել, թե

իբր նրան չես նկատում, այլ համառ կերպով
պայքարել, ձգսել, վորպեսզի քեանմին հաղթվի
յեվ վոչնչացվի յեվ այդ պայքարի կոնկրետ փաս-
տերով դաստիարակել յերիսասարգությունը:

Կենտկոմի հետևյալ սխալն է՝ աղգահանական
վտանգի թերագնահատումը և վոչ ցայտուն
ինտերնացիոնալիստական դաստիարակությունը:
Մանավանդ հեշտ է Հայաստանի ԼԿՅԵՄ Կենտ-
կոմի այդ սխալը պատկերացնել տրոցկիզմի դեմ
մղած պայքարի ուղինակով:

1925 թվականի վերջերին աշոցանականու-
թյան կողմից ուղղվելուն վտանգն ընդհանրա-
պես աճում է: Կենտկոմը խոշոր սխալ է գոր-
ծում, չերբ չի հայտարարում Կենտկոմի և Յեր-
կոմի բանաձևն Աշոցանի խմբակի (չերիտասար-
գության տրոցկիստական միություն) գնահատա-
կանի վերաբերյալ և այդպիսով չեն մերկացնում,
այլ յերկար ժամանակ չերես են տալիս այդ խըմ-
բակին: Յեվ ահա ԼԿՅԵՄ ի Անդրյերկոմի կողմից
չեղած լրացուցիչ ցուցմունքներից և ձեռք առած
մի շարք միջոցներից հետո միայն ՀԼԿՅԵՄ-ի Կենտ-
կոմն իսկապես վոր կրակը կենտրոնացնում է
տրոցկիզմի դեմ, մի սխալ ևս թույլ տալով, և
այս անգամ ել նույնը՝ թերագնահատում է նա-
ցիոնալիստական վտանգը:

Այս սխալը շատ պայծառ կերպով արտա-

հայտնի է Կոմյերիտմիության 2-րդ կոնֆերենցիայի և ռզոստոսյան պլենումի (1926 թ.) բանաձևում, ուր ազգայնական վտանգի խնդիրը (դաշնակցական, մենշևիկյան, սպեցիֆիկյան իդեոլոգիա) չի դրված, ի բաց առյալ աչն, վոր «տրոցկիստական ռպոգիցիան գլորվել է մենշևիկների գիրկը, որքեկտիվորեն հանդիսանալով նացիոնալիստական իդեոլոգիայի մի մասը»:

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը փաստորեն աչքաթող է արել աչն, վոր ռպոգիցիոն-տրոցկիստական, մենշևիկյան, «որթոդոքսալ-մարքսիստական» խմբակներն ըստ եյուլթյան չեյին կարող չարտացուել Հայաստանի պայմաններում դաշնակցական ազդեցությունը չերիտասարդության անկալուն խավերի վրա (ԼԿՅԵՄ Անդրյերկոմի բանաձևից), վորովհետև աչդ խմբակներն իրենցից ներկայացնում եյին աչն գորդյան հանգուցը, վորի մեջ սերտ կերպով խճված են դաշնակիզմը և տրոցկիզմը:

Յերբ ԼԿՅԵՄ Անդրյերկոմն աչդ սխալն ևս ուղղեց, ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմը բալականաչափ աչխառանք չկատարեց աչս գլխավոր վտանգը պարզաբանելու և չերիտասարդության դաշնակ-մենշևիկյան կազմակերպությունը քայքայելու համար, չիշակեց աչդ կազմակերպությունների դեմ պայքարելու մեթոդները, վորոնց գործունեյության

աշխուժացումը զուգադիսում է հենց այդ ժամանակաշրջանի հետ:

Մեր ժամանակներում յերիտասարդ սերնդի գիտակցությունը ձևավորվում է սոցիալիստական շինարարությանը նրա ցույց տված մասնակցության կոնկրետ հարցերի միջոցով, ամենափոքր դորձը դասակարգի և հեղափոխության խնդիրների հետ կապելով: Միաժամանակ յերիտասարդության բալլշևիկյան դաստիարակությունը պահանջում է ուսումնասիրել բալլշևիկյան կուսակցության պայքարի, նրա հակապրոլետարական իդեոլոգիաների, զանազան հակակոմունիստական կազմակերպությունների և հակալենինյան հոսանքների դեմ մղած պայքարի պատմության փորձը: Հայկական կուսակցության մեջ անցյալում լեզել է մի հոսանք, այսպես կոչված սպեցիֆիզմը (ազգայնական հոսանք), այս հոսանքի բնութագիրը կարելի է կարդալ ընկ. Լենինի մոտ (Լենինյան հավաքածուի Ծ-րդ գիրք): Մինչդեռ կոմսոմոլիստները բոլորովին հասկացողություն չունեն սպեցիֆիզմի մասին:

Կուսակցության Կենտկոմի և ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմի պարտականությունն էր բացատրական աշխատանք տանել Հայաստանի կոմսոմոլի մեջ սպեցիֆիզմի ելության մասին, այս հիման վրա կազմակերպելով պայքար ընդդեմ սպեցիֆիզմի

մնացորդների և չերիտասարդութունը ինտերնացիոնալիստական վոգուվ դաստիարակելով:

Բնորոշ ե կոմսոմոլիստների հայտարարութունն սպեցիֆիզմի մասին:

«Սպեցիֆիզմը նույնն է, ինչ վոր սխոլյացիան: Յեթե կոմսոմոլիստը վատ է աշխատում արտադրութւան մեջ՝ այդ էլ սպեցիֆիզմ է»:

Ինչո՞ւ չեր լուծւում կոմչերիտմիութւան դեկավարութւոնը: Ինչո՞ւ կուսակցութւան այս պատմութւան միջոցով չերիտասարդութւոնը չեր դաստիարակւում:

Բացատրական աշխատանք չծավալելով սպեցիֆիզմի ելութւան մասին և այդ խնդիրը կուսակցութւան առաջ չդնելով, ՀԼԿԵՄ Կենտկոմն անշուշտ մեծ սկզբունքալին սխալ է կատարել:

ՊԱՅՔԱՐ ՏՐՈՑԿԻՋՍԻ ԴԵՍ

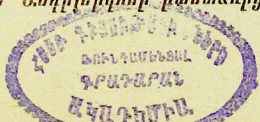
Վերջին տարիների ընթացքում կուսակցութւոնն ու կոմսոմոլն զբաղված են չեղել պաշքար մղելով տրոցկիզմի դեմ, մի հակալենինյան ուղուլիցիոն խմբակ, վորը հետադաշում դլորվում է մինչև հակահեղափոխական գործունեյութւոն և վորն արտացոլում եր մանր-բուրժուական ազդիցութւոնն ու նրա ճնշումը բանվոր դասակարգի և կուսակցութւան վրա:

Տրոցկիզմի դեմ պայքարելով մենք կոփում

ելինք չերիտասարդության լենինյան դաստիարակությունը:

Ինչպես եր պայքարում Հայաստանի կոմ-
յերիտմիությունը տրոցկիզմի դեմ:

Ստուգումն ահա բանի, թե կոմյերիտմիու-
թյունը վսրքան ճիշտ, կազմակերպված և ամուր
եը մղում իր պայքարը տրոցկիստական ուղու-
ղիցիալի դեմ և այս պայքարում տեղի ունեցած
թերությունների հայտնաբերումն ահագին նշա-
նակություն ունի կոմյերիտմիության իդեոլո-
գիական ֆրոնտում կատարած աշխատանքի գնա-
հատման տեսակետից, կուսակցական գիծն սկըզ-
բունքային խնդիրներում հաստատ կերպով չու-
րացնելու, բալլչիկիզմի վոչ միայն քաղաքական,
այլև կազմակերպչական գիծը նրա կողմից չու-
րացնելու տեսակետից: Տրոցկիստական ուղու-
ղիցիալի դեմ մղած պայքարի ընդհանուր գնա-
հատականն արտահայտված է կոմսոմոլի Յերկոմի
բանաձևում, ուր Անդրյերկոմը գտնում է, վոր
«Հայաստանի ԼԿՅՄ, ինչպես և Անդրկովկասի
մյուս կազմակերպությունները, վորոնք մի շարք
մարտական ընդհարումներ են ունեցել հանուն
լենինիզմի, իրենց վերջին հարվածով ընդդեմ
հակակուսակցական խմբակների, ցուլց են տվել
իրենց բալլչիկիսան, լենինյան կոփվածությունը»
(ՀամԼԿՅՄ Անդրյերկոմի բանաձևից):

Այս ընդհանուր գնահատականը միանգամայն ուղիղ է:

Սակայն սխալ կլիներ լուել սխալները, թերությունները մասին, այնպես դատելով, թե այդ հակասում է մեր ընդհանուր բանաձևին և վոր այդ կարող են իբր թե ուղղիցիոներներն ուղտագործել մեր դեմ և այլն:

Զի կարելի հակառակորդի դեմ պայքարել առանց հայտնաբերելու մեր սեփական սխալները, չի կարելի բալլչեիկորեն դաստիարակել յերիտասարդությունն առանց նրան այդ սխալները հակացնելու: Հենց նույն բանաձևում ՀամԼԿՅԵՄ Անդրյերկոմը միանգամայն ճիշտ կերպով ցույց եր տալիս, վոր տրոցկիստական ուղղիցիայի դեմ մղած պայքարում ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը վոչ միշտ ցայտուն գիծ եր բռնում, հաշտաբերում եր անվճռականություն կոմսոմոլի տրոցկիստական ուղղիցիայի դեմ (Աչոյանի խմբակ) մղած պայքարում, վորպիսին արտահայտվում եր նրանով, վոր յերբ այդ խմբակը (7 մարդ) 1923 թվին ծագում է և հանդես է դալիս կուսակցական ղեկավարության ամեն մի սկզբունքի ժխտումով (յերիտասարդության ծանրաչափը), ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմը և Յերևանի Կոմիտեն չեն մերկացնում այդ խմբակի հակահեղափոխական ելությունը, այլ ընդհակառակը, նրան յերես են տալիս մինչև այն

աստիճան, վոր ալդ խմբակի ղեկավար Աշոյանին հրավիրուում են Յերկոմի պլենումին, վորպեսզի նա իր տեսակետն արտահայտի: Ալդ դեռ քիչ է. չերբ Աշոյանին ուղարկումեն Գավկոմի Ագիտպրոպ-բաժինն աշխատանքի և չերբ նա չի գնում, նրան չեն պատժում, վորի շնորհիվ շարքային կոմսոմոլիստներն աջնպիսի տպավորություն են ստանում, թե Կենտկոմը և Յերևանի Կոմիտեն Աշոյանից վախենում են և վերջինիս հեղինակությունն աճում է:

1916
Այստեղ անշուշտ չերկու սխալ է արտահայտվում: Նախ ահն, վոր Կենտկոմը չի մերկացրել Աշոյանին իդեոլոգիայես և չերկրորդ՝ Կենտկոմը չի պահում բալլչևիզմի կազմակերպչական դիժը, վորի հիման վրա մենք նույնպես պետք է ձևակերպենք չերիտասարդության բալլչևիկյան դաստիարակությունը:

ԿՈՄՍՈՄՈՒ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԴԵՄՔԸ ՅԵՎ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՍՅԻՆ ԳԾԻ ԲԵԿՈՒՄՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի ունեցած տեղեկությունների համաձայն կազմակերպության սոցիալական կազմը ներկայանում է հետևյալ ձևով՝ բանվորներ՝ 14,6⁰/₀, բատրակներ՝ 10,9⁰/₀, չքավորներ՝ 37,5⁰/₀, միջակներ՝ 27,1⁰/₀, տնայ-

նագործներ ու արհեստավորներ՝ $1,30\%$, ծառայողներ և ալք - $8,30\%$ ։ Բատրակների թիվը 2 տարվա ընթացքում կալուն է (հավելում $0,10\%$ -ով), ինչ վերաբերվում է չքավորներին, սկսած 1926 թվի հուլիսի 1-ից թիվը պակասել է $3,20\%$, ինչպես և միջակներինը՝ $3,40\%$, ի հաշիվ բանվորների հավելման $4,10\%$ և ծառայողների $0,70\%$ ։

Այս թվերից կարծես թե դուրս է գալիս, վոր կազմակերպության սոցիալական կազմը բարենպաստ է։ Բաց իրոք գյուղական մասի սոցիալական կազմը վերլուծելիս դուրս է գալիս, վոր կազմակերպության մեջ ներխուժել են բավական քանակով կուլակային և ունևոր տարրեր։ Հետազոտության տվյալների համաձայն այդպիսիները կազմում են կազմակերպության մոտ 10% -ը։ Կան կոմսոմոլիստներ, վորոնք վճարում են, որինակ, 70 ռ., 100 ռ. և ավելի տուրք (տեղից՝ վճարում են 200 ռ.)։ Կոմսոմոլում կան միության անդամներ, վորոնք ունեն 2-ական բատրակ, կան կոմսոմոլիստներ, վորոնց ծնողներն ունեն իրենց ձեռնարկները՝ 6 — 10 մշտական բանվորներով։ Աղբաբալի կազմակերպության մեջ դուրս է չեկել, վոր կազմակերպության 40% կազմում են ունևորները (ստուգման հանձնաժողովի թվերը)։

Կազմակերպության նման կեղտոտումն ան-

շուշտ առաջ ե լեկել բջիջների և կոմիտեների (Հայաստանի ԿՅԵՄ) կողմից միութչան աճումն անուշադիր և վոչ խիստ կարգավորման շնորհիվ: Միաժամանակ այստեղ պայծառ կերպով արտահայտվել են միութչան դասակարգային գծի ծռումը գլուղում և Կենտկոմի սխալների արդյունքը:

Ճիշտ չէ այն պատկերացումը, թե իբր ունեւոր տարրերի այսքան մեծ տոկոսի գոյութչունը գլխավորապես բացատրվում ե միջակ կոմսոմոլիստների վերածմամբ կուլակների և ունևորների, վորը ել ավելի մեծ միևուև կլինել: Անկասկած այսպիսի վերածման փաստեր տեղի ունեցել են, բայց այդ պատճառներից մեկն ե միայն, իսկ գլխավոր պատճառը միութչան աճումն անուշադիր կերպով կարգավորելն ե:

Առանձին տեղերում միութչան մեջ սպրդել են դաշտոմոլներ: Մի աղջիկ կոմյերիտական, վորի յերկու յեղբայրն ակտիվ դաշնակներ են, տեղյակ ե լինում դաշնակցական կազմակերպութչան բոլոր գործերին, վորովհետև ժողովները տեղի ելին ունենում իր բնակարանում, բայց այդ մասին վոչինչ չի հայտնել վոչ կոմիտեյին և վոչ ել բջիջին:

Դրական յերևույթ ե այն փաստը, վոր կազմակերպութչան մեջ սկսել ե ինքնագտում ուտար տարրերից: Նոր-Բայազեդի գավառում բջիջներից

մեկը 3 կուլակի հեռացնում ե միությունից, գավ-
կոմը չի հաստատում այդ: Կան ալապիսի արամա-
դրություններ՝ բջիջում կուլակ հանդես բերելիս
ասում են՝ «սա վտանգավոր չե մեզ համար, սա
լավ տղա չե»: Այդ նման ե այն հայտարարու-
թյան, թե «կուլակը հողեբանական կատեգորիա
չե» (Հայաստանի Հողօրդկոմի անդամներից մեկի
հայտարարությունը):

Անկասկած պե՛տք ե արձանագրել, վա՛ր կոմ-
սոմոլի կազմակերպությունները բավարար չա-
փով չեն յուրացրել կուլակցության լոգունգը
կուլակի դեմ պայքարելու մասին: Շատ բջիջներ
այս խնդրի մասին վոչ մի պահեցում չու-
նեն: Այնինչ կուլակները մեծ աշխատանք են
կատարում, փորպեսզի կոմսոմոլիսներին իրենց
ազդեցության յենթարկեն յեվ միության ազդե-
ցության տակից նրանց հանեն: Ի մեծ դժբախտու-
թյուն՝ նրանց առանձին վայրերում այդ հաջող-
վում ե:

Կուլթան գյուղի բջիջում կուլակն իր ազդե-
ցության տակ ե առնում մի չքավոր աղաքիստ-
կոմյերիտականի, խոստանալով նրան կնուծյան
տալ իր գեղեցիկ քրոջը և այս կոմյերիտականը
բջիջը քաղալում ե:

ՏՆՏԵՍԱԿՐԹԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՅԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ ԿՅԵՄ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ԹՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Զնայած միքանի հաջողությունների, չի կարելի Միության աշխատանքն այդ ասպարիզում թույլ չհամարել: Կազմակերպությունը սոցիալիստական շինարարության (արտադրության ռացիոնալացում, գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում, պաշար բյուրոկրատիզմի դեմ և այլն) մասնակից դարձնելու խնդիրները կոմյերիտական բջիջների աշխատանքի առանցքը չեն հանդիսացել:

Արտադրական կազմակերպությունները թույլ են զբաղվել բանվորական չերիտասարդության նյութական-կենցաղային հարցերի լուծմամբ: Գյուղական բջիջների գործնական աշխատանքի ասպարիզում տեղի չեն ունեցել դասակարգային գծի կռաւիտ ազավադումներ, վորը մասնավորապես պատճառ ե դարձել կոմյերիտական տնտեսատեբերի մի զգալի մասի ունևոր կուլակների վերածվելուն:

Բերենք հետևյալ բնորոշ փաստերը, վորոնք պատկերացնում են միության աշխատանքների թուլությունն այդ ասպարիզում. —

1-ին փաստ. Լենինի հանքերում (Ալլահվերդի) արտադրական խորհրդակցությունների 47 մշտա-

կան անդամներից չերիտասարդներ և կոմյերիտականներ են 2-ը, Արարատ գործարանում արտագրական հանձնաժողովի 18 անդամներից 4-ն են կոմսոմոլիստ, վորոնցից նիստերը հաճախում ե 1-ը:

2-րդ փաստ. Ալլահվերդու կոմբինատում մալիս ամսին տռանց հարգելի պատճառի գործաթող չեղողների 64⁰/₀-ն ընկնում ե չերիտասարդությանը, թեև մեծահասակ բանվորների և չերիտբանվորների թվերն իրար հարաբերվում են մոտավորապես ինչպես 35-ը՝ 100⁰/₀-ին: Արարատ գործարանում չերիտասարդության գործաթող լինելը 3 ամսվա ընթացքում 100⁰/₀-ով գերազանցում ե մեծահասակ բանվորներին:

3-րդ փաստ. բնորոշ ե աշակերտների խորհրդակցության վորոշումը ռացիոնալացման մասին՝ «մենք աշակերտներս խոստանում ենք լավ մասնակցութուն ցույց տալ ձեռնարկության աշխատանքին»:

Այստեղից պարզ ե, ընկերներ, վոր Գավկոմների և ԲՆԻՇների ուշադրությունը դեպի ռացիոնալացման, գործաթողության դեմ պայքարելու խնդիրները թույլ ե:

Մի շարք աննորմալութուններ կան տեքստիլ գործարանում բանվոր չերիտասարդության աշխատանքի և կրթության խնդիրների շուրջը (բնակարաններ և այլն): Շատ բան կարելի ե ա-

նել, չեթե ուղի հարցերն ավելի մոտիկից շոշափենք:

Միության գլուղում տարվող տնտեսական աշխատանքի ասպարիզում կան վորոշ նվաճումներ, որինակ՝ բջիջների մասնակցութլունն ու նախաձեռնութլունը կամուրջներ նորոգելու, կոլեկտիվ տնտեսութլուններ կազմակերպելու մեջ և այլն:

Սակայն սխտեմատիկ, կազմակերպված աշխատանք այս ասպարիզում բացակայում է: Բջիջների նախաձեռնութլունը կոլտնտեսութլուններ կազմակերպ'լու մեջ չերբեմն գավկոմների կողմից ճնշվում է. ոգնութլան և վերահսկողութլան բացակայութլան շնորհիվ միքանի կոմսոմոլիստների մեջ նույնիսկ կոլտնտեսութլուններից դուրս գալու տրամադրութլուններ են առաջ գալիս (Արտաշատ):

Կուսակցութլան գիծը գլուղատնտեսութլան կոլեկտիվացման ասպարիզում, նրա նպատակն ու անելիքները չեն բացատրված ԼԿՅԵՄ բջիջներում:

Կան կոմսոմոլիստներ, վորոնք անհատական և նույն իսկ կուլակային տնտեսութլունները գերադասում են կոլեկտիվ զարգացումից (Թոփարյան):

Շատ հետաքրքիր է նշել հետևյալ փաստը. վերջին տարվա ընթացքում միութլունը աշխատանքի մի շարք նոր ձևեր է մշակել տնտեսական և կուլ-

տուրական շինարարութեան ասպարիզում՝ մրցում-
ների կազմակերպում, կենցաղի կռիւ, տնտեսա-
տեր-կոմսոմոլիստների խորհրդակցութիւն և այլն:
Աշխատանքի այս ձևերը բավարար չափով չեն
արտացոլում ԼԿՅԵՄ կազմակերպութեան աշխա-
տանքի մեջ համապատասխան Հայաստանի պայ-
մաններին:

Այսպես, կարճ կերպով ասած, ԼԿՅԵՄ մասնա-
կցութիւնը տնտեսական շինարարութեան մեջ:

Այժմ միքանի խոսք ասեմ դպրոցի մասին:
Հայաստանում մեծ քանակութեամբ բարձրագույն
և միջնակարգ դպրոցներ կան, փորոնք արդիւնա-
բերութեան և տնտեսութեան կարիքներին չեն
հարմարեցված: Այս մեր բոլոր դպրոցների ընդ-
հանուր թերութիւնն է: Այս դպրոցները Հայաստա-
նում տառապում են նաև նրանով, փոր ուսանող-
ների սոցիալական կազմը շատ անբավարար է,
մանավանդ բարձրագույն և միջնակարգ դպրոց-
ներում:

Այս փաստը պահանջում է մանրակրկիտ ստու-
գում և առաջացնում է բարձրագույն և միջնա-
կարգ դպրոցները սոցիալապես անհարազատ տար-
րերից (տերտերների, առևտրականների, կուլակ-
ների փորձիներից և նման տարրերից) զտելու
անհրաժեշտութիւն:

Շատ թույլ է դրված մեր դպրոցներում

հասարակագիտությունը: Համապատասխան վերահսկողությունն չկա՝ և յերբեմն հասարակագիտությունն ուսանողներին հրամցվում է պրոֆեսորական դպրոցի վոգուն միանգամայն անհամապատասխան ձևով:

Այսպես, որինակ բնորոշ է ուսուցչի զրույցն աշակերտի հետ Նջմիաժնի դպրոցներից մեկում.

Ուսուցիչը հարցնում է՝ «Ինչ է ներկայացնում իրենից դաշնակցական կուսակցությունը»: Աշակերտը պատասխանում է՝ «Դաշնակցական կուսակցությունն աչն կուսակցությունն է, վորն ինչպես ցարիզմի ժամանակ, այնպես և այժմ գտնվում է պաղպուղյալում»: Ուսուցիչը նրան չի ուղղում: Այս կոչվում է քաղգրագիտության դաս: Ապա ուսուցիչը հարցնում է ռամկավարների մասին (հայկական կադետական կուսակցություն): Աշակերտը պատասխանում է, վոր «այդ կուսակցությունը կուլտուրա չե տարածում և պայքարում է հանուն տաճկահայերի ազատագրման»:

Անհրաժեշտ է ավելի շատ ուշադրություն դարձնել դպրոցների վրա: Կոմսոմոլն ավելի շատ աչք պիտի ածի ուսանողների հասարակական դաստիարակությանը:

Հայաստանի կոմսոմոլը պետք է վճռական բեկումն առաջ բերի ուսանողների մեջ տարվող աշխատանքների գործում՝ նրանց մեջ տարվող

աշխատանքի վորակը քարձրացնելու և դեպի
ուսանողները նկատվող ու պրոլետարական լերի-
տասարդությանը միանգամայն խորթ, վոչ ընկե-
րական վերաբերմունքը վերացնելու, նրանց մեջ
տարվող աշխատանքի թերագնահատումը հաղթա-
հարելու ուղղությամբ:

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՎՈՋ ԿՈՆԿՐԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒՆԵՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կոմսոմոլի բարդացած խնդիրները պահանջում
են սովելի կոնկրետ ղեկավարություն, կոմսո-
մոլիստների մասսայի ակտիվություն ճիշտ և ժամա-
նակին ուղղություն տալը:

ԼԿՅԵՄ կոմիտեների ղեկավարության մեջ գեռ
ահագին տեղ է բռնում ընդհանրությունը, վոչ
կոնկրետությունը և իբրև կանոն կոմիտեների
բոլոր բանաձևերում նշվում է՝ «աշխատանքը
համարել բավարար և քաղաքական գիծը ճիշտ»:
Ղեկավարությունն ամրացնելու համար տարվող
աշխատանքի նոր ձևերը (ձրի ինստրուկտաժ և
այլն) չի արտացոլվում:

Ղեկավարող ակտիվի սոցիալական դեմքը
հետևյալ ձևով է հանդես գալիս՝ առ 1/1 1928
թվի ղեկավար ակտիվի կազմում՝ արդյունաբերա-
կան բանվորները կազմում են 33,7⁰/₀, չքավոր-
ները՝ 12,9⁰/₀, իսկ մյուսները՝ 53,4⁰/₀, այսինքն

ծառայողներ և այլք: Նոր-Բայազեդի գավառուր շրջանային կոմիտեների կազմն ստուգելիս պարզվեց, վոր շրջկոմների պլենումի կազմում շատ քիչ են չքավորները, վորոնք չգիտենք ինչու անցել են թեկնածուների շարքը, իսկ անդամ են միջակները, ծառայողները և այլն Գոյուլթյուն ունի արհամարհական և պահպանողական վերաբերմունք բատրակ-հովիվներին առաջ քաշելու վերաբերմամբ: Բնորոշ եհետևյալ փաստը. —

Բջիջում կռիվ ե, բջիջը բաժանվել ե 2 խմբի և չերբ ցանկուլթյուն ե հայտնվում անցկացնել բատրակի, բջիջի ունևոր և միջակ մասը դեմ ե դուրս գալիս. «դուք ամբողջ որը կորած եք գոմաղբի մեջ, միթե դուք կարող եք բջիջ ղեկավարել» հայտարարում ե կոմյերիտականներից մեկը:

Այսպիսի աղաղակող փաստերի դեմ, միուլթյան գիծն աղավաղելու դեմ անհրաժեշտ ե վճռական և անխնա պայքար հայտարարել: Դժբախտաբար տեղական գավկոմն այդպիսի փաստերի դեմ լռել եր:

Աշխատողներ առաջ քաշելու տեմպը շատ թուլլ ե: Մի շարք գավկոմի քարտուղարներ միջանի տարի միևնույն տեղում են նստած: Ակտիվի մի զգալի մասը մասսաններից կտրված ե:

Մեզ բացկնեկներիս համար առաջնակարգ

նշանակութիւնն ունի ամեն մի չերևույթի պատ-
ճառը պարզելը: Վո՞րտեղ են բոլոր վերոհիշյալ
սխալների պատճառները, վո՞րտեղից են այդ
սխալները բխում:

Մեր կարծիքով այս բոլորի պատճառները
թագնված են տեղական կուսակցական կոմիտեի
սխալ ղեկավարութեան մեջ, վորն ամենակոպիտ
սխալներն ե թույլ տվել իդեոլոգիական ֆրոն-
տում: Իսկ կոմսոմոլի սխալները հիմնականում
բղխում են կուսղեկավարութեան սխալներից: Բայց
կուսղեկավարութեան թուլութիւնն ու սխալները
չեն ազատում պատասխանատւութիւնից կոմսո-
մոլի ղեկավարութիւնը:

Արդյոք չեղե՞լ են ՀԼԿՅԵՄ մասսաների մեջ
դժգոհութիւններ կենտկոմի ղեկավարութիւնից:
Մեր աշխատանքի պրակտիկայում միութեան կո-
միտեները, ստորին կազմակերպութիւնները ղե-
կավարելով, միաժամանակ իրենք ել են դաս-
տիարակվում, գտնվելով կուսակցական բանվո-
րական մասսայի միջավայրում:

Միայն մասսաների հետ կապված լինելով
ե, վոր ղեկավար մարմինները կարող են և պետք
ե ստուգեն իրենց դիրեկտիվների, իրենց ցուց-
մունքների ճշտութիւնը և ուղղեն իրենց թե-
րութիւնները, ուղղումներ մտցնեն իրենց աշ-
խատանքի մեջ և այլն:

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ կոմիտեները և ակտիվը մասսաների հետ թույլ կապված լինելով, կամ ավելի ճիշտը՝ մասսաներից կտրված լինելով, չեն կարողացել ժամանակին հաշվի առնել իրենց թերությունները, սխալները, հաշվի առնել ստորին ակտիվի մասսաների կարծիքը, վորոնք դժգոհելին կենսական ղեկավարությունից:

Սակայն ինչո՞ւ միության մասսաները վճռականորեն դուրս չեկան ԼԿՅԵՄ կենսականի սխալների դեմ: Միության մասսան նմանապես չեր կարող վճռականորեն ուղղել կենսականի սխալները, վորովհետև նախ՝ կազմակերպության մեջ չեր ծավալված ինքնաքննադատությունը, կոմսոմոլի բջիջները, չնայած վոր ծարավ ելին այդ հարցերին, միանգամայն հեռու ելին այդ հարցերը քննելուց, չերկրորդ՝ վորովհետև սխալները հիմնականում բղխում ելին կուսակցական ղեկավարության սխալներից, չերրորդ՝ սակավաթիվ բանվոր չերիտասարդության մեջ տարվող աշխատանքների թուլությունը և վերջապես այն, վոր կազմակերպության ահագին մեծամասնությունը գյուղացիական ե, վորի շարքերը սպրդել ելին զգալի քանակությամբ կուլակային և ունևոր տարրեր: Սմուր կուսղեկավարության, ամուր պրոլետարական կորիզի, ծավալված ինքնաքննադատության ղեպքում մենք անկասկած միու-

թյան մասսաների կողմից ավելի մեծ ճնշում կու-
նենայինք Կենտկոմի սխալներն ուղղելու ասպա-
րիզում, վորպիսին տեղի ունեցավ կուսկազ-
մակերպության մեջ:

Անշուշտ բնորոշ է այն փաստը, վոր կուս-
կազմակերպության մեջ այդ պայքարը բացասա-
կան կողմերի հետ միասին ունեցավ նաև վորոշ
դաստիարակչական նշանակութուն, իսկ կոմսո-
մոլիստական կազմակերպության մեջ նա միայն
լուծությամբ անցավ: Այնինչ կուսակցական կյանքի
սկզբունքային և դիսկուսիոն հարցերը չպետք է
անցնեն կոմսոմոլիստների կողքով: Այդ հարցերը
պետք է լերիտասարդութունը դաստիարակեն
բայշեկիկյան կուսակցականության վողով:

Կոմսոմոլիստական ժողովներում և մանա-
վանդ կոմյերիտմիության ակտիվում պետք է
մշակվեն կուսակցական շինարարության տարբեր
խնդիրներ:

Այս է հիմնականում Հայաստանի ԼԿՅԵՄ
դրությունը:

Ի՞նչ խնդիրներ են բոխում այստեղից Հա-
յաստանի ԼԿՅԵՄ համար:

Հայաստանի ԼԿՅԵՄ կենտրոնական խնդիրն
է հանդիսանում իդեոլոգիական ճրոհի պայ-
քարի ծավալումը: Խնդիրը կայանում է նրա-
նում, վոր ակտիվ պայքար մղվի նացիոնալիզմի

յեւ մեծ ներկայացուցիչներ դառնակաների, մեղ-
եւեմիկների, սրոցկիսների յեւ սպեցիֆիկյան
գաղափարախոսութեան դեմ, ցայտուն կերպով
հակադրելով նացիոնալիզմին կոմյերիսական-
ների յեւ աշխատավոր յերիսասարդութեան ին-
տերնացիոնալիսական դասիարակութիւնը,
առանձնապէս անխնայ կերպով պայքարելով
սկսիւմի պատսիւմութեան դեմ դասակարգայնորեն
խորթ կազմակերպութիւնների վերաբերմամբ,
նկատելով այդպիսին իբրեւ յոյեկիսիւ աջակ-
ցութիւն մեզնց գործունեութեանը, ամուր կեր-
պով հենկելով այդ պայքարում բանկոր յերի-
սասարդութեան վրա (ՀամԼԿՅԵՄ Կենսկումի բա-
նաձեւից):

*Անհրաժեշտ է մոտակա ժամանակներում
բեկումն առաջ բերել կազմակերպութեան աշխա-
տանքի մեջ այդ ասպարիզում: Սակայն, վորպեսզի
դասակարգային թշնամու դեմ ավելի հաջողու-
թեամբ պայքարենք, հարկավոր է ճանաչել նրան,
պետք է իմանալ թե ինչ մեթոդներ է գործա-
դրում նա, ուրիշ խոսքով, հարկավոր է իմանալ
դասակարգային պայքարի ամբողջ մեխանիկան
արդի պարագաներում: Չի կարելի պայքարել
դասակարգային թշնամու դեմ, առանց հաշիւի առ-
նելու կոնկրետ պայմանները և առանց իմանալու,*

թե վճարուեց, ինչ դորձակախների միջոցով և նա
զարգացնում իր աշխատանքը:

Այս հաշվի առնելով, մենք պետք է աջակց
հմուտ կերպով խփենք դաշնականերին, մենչեիկ-
ներին, մուսավաթիստներին և այլն, վորպեսզի
ավելի շոշափելի հետևանքները հասնենք: Մենք
պետք է հաջողեցնենք, վոր ամեն մի կոմսոմոլիստ
յուրացնի, վոր դաշնակը, մուսավաթիստը կու-
սակցության և Սորհրդային իշխանության թշնա-
մին է: Ամբողջ աշխատանքը պետք է ներծծված
լինի ինտերնացիոնալիզմով, ընդհանուր խոսքե-
րից ինտերնացիոնալիզմի և դասակարգային թըշ-
նամու դեմ մղվելիք պայքարի մասին հարկավոր
է անցնել կոնկրետ աշխատանքի: Նացիոնալիզմի
դեմ մղած պայքարի առանձին կոնկրետ փաս-
տերի հիման վրա անհրաժեշտ է բայշեիկորեն
դաստիարակել չերիտասարդությունը: Ամեն Տեղ
կոնկրետությու, մանավանդ դասակարգային
բեմամու դեմ մղած պայքարում: Ֆեդերոդ խըն-
դիրն այն է, վոր անհրաժեշտ է ամրացնել կազ-
մակերպության պրոլետարական կորիզը, ան-
հրաժեշտ է լայն բացահայտական աշխատանք
կոմսոմոլի անման յեվ սոցիալական կազմի
կարգավորման շուրջը ՀամԼԿՅԵՄ 8-րդ համա-
գումարի վորոճումների հիման վրա: ՀամԼԿՅԵՄ
սոցիալական կազմը համառ կերպով առաջադրում

ե կազմակերպության սոցիալական կազմն ստու-
գելու անհրաժեշտությունը, վորպեսզի ան ա-
զատվի սոցիալապես խորթ տարրերից (կուլակ-
ներ, տերտերների տղաներ, դաշտովներ և այլն)։
Այս միջոցների կարևորությունն ու անհրաժեշ-
տությունն առաջ ե գալիս նրանից, վոր չի կա-
րելի բջիջները մարտ տանել գաշնակի, կուլակի
դեմ, առանց ամրացնելու ԼԿՅԵՄ դասակարգա-
լին դիրքերը։ Պրոլետարական կորիզի ամրացումը
պետք ե կաշնած լինի կազմակերպության ա-
ռաջ իբրև մարտական խնդիր։ Մրա համար ամ-
բողջ բացատրական աշխատանքի և ՀԼԿՅԵՄ կազմն
ստուգելու պրոցեսսում անհրաժեշտ ե հայտարա-
րել լայն կամպանիա բանվոր և բատրակ չերի-
տասարգությունը ԿՅԵՄ շարքերը զինվորագրե-
լու համար՝ «ամբողջ բանվոր և բատրակ չերիտա-
սարգությունը դեպի ԿՅԵՄ շարքերը» լոզունգով։
Պակաս նշանակութուն չունի այդ գործում նաև
ինքնամխիթարման ան տրամադրությունների
վերացումը, թե բանվոր չերիտասարգությունն
ընդգրկված ե մեծ քանակով։

Գավկոմի տվյալներով Ալլահվերդու կոմբի-
նատում բանվոր չերիտասարգության լնդգրկումը
կազմում ե 90⁰/₀, իսկ դուրս չեկավ 57,60⁰/₀,
ինչ վերաբերում ե բատրակների ընդգրկմանը,
ապա այստեղ աճման բազան ահագին ե։ 5.607

մարդ բատրակ յերիտասարդութունից միութունն
ընդգրկել ե միայն 885 մարդ կամ 16,20/6:

Նմանապես վճռականորեն անհրաժեշտ ե
արմատախիլ անել միքանի տեղերում բատրակ-
ներին ԿՅԵՄ մեջ ընդունելու համար գործադրվող
ստաժը և արհամարհական վերաբերմունքը դեպի
բատրակները:

Ավելի անձ ուշադրութուն բանվոր յեվ բա-
րակ յերիտասարդութան տեսակաւն կենցաղա-
յին խնդիրներին:

Միութեան իդեոլոգիական աշխատանքի ամ-
բացումը չի կարելի պատկերացնել առանց այդ
աշխատանքը կուտուր-տնտեսական աշխատան-
քի հետ կապելու: Յերիտասարդութեան կոմու-
նիստական դաստիարակութեան լավագուէն գոր-
ծիքը հանդիսանում ե այդ յերիտասարդութունը
սոցիալիզմի շինարարութեան գործնական աշխա-
տանքին մասնակից դարձնելը: Պետք ե ձգտել,
վորպեսզի բանվոր յորիտասարդութեան աշխա-
տանքի և կրթութեան խնդիրները կադճակերպու-
թեան աշխատանքի մեջ կենտրոնական տեղը
գրավեն:

Հաշվի առնելով կոնկրետ խնդիրները, պետք
ե լայն ծավալել աշխատանքի նոր ձևերը տնտե-
սական ֆրոնտում, այդպիսին բոլոր բջիջների
սեփականութունը դարձնել:

Գյուղում գլխավոր ուշադրութիւնը պետք է կենտրոնացվի գյուղատնտեսութեան կուեկտիվացման և կուլակի դեմ պայքարելու վրա:

Սրա համար մոտակա ժամանակում հիմնական ուշադրութիւնը պետք է դարձնել Համ. կոմ. կուսի XV համագումարի և ՀամԼԿՅԵՄ VIII համագումարի վորոշումները բացատրելու վրա, սրանց համապատասխան կազմակերպելով գյուղական բջիջների աշխատանքի պրակտիկան ամեն մի առանձին ռայոնում, բջիջում: Ինչ վերաբերվում է միութեան մասնակցութեանը խորհուրդների և բյուրոկրատիայի դեմ պայքարելու աշխատանքին, ապա այստեղ կոմսոմոլիստական կազմակերպութիւններին անհրաժեշտ է վճռական բեկումն կատարել բյուրոկրատիզմի դեմ անխնա պայքարելու համար, կազմակերպելով թեթև հեծելագործի ջոկատներ և անհրաժեշտ բարձրութեան վրա դնելով աշխատանքը խորհուրդներն ընտրված կոմսոմոլիստների մեջ, վորոնց թիվը խորհուրդներում վերջին տարին ավերացել է:

Անհրաժեշտ է կազմակերպութիւնների ուշադրութիւնը սրել առաջիկա վերընտրական կամպանիայի վրա, ցուցադրել կերպով անցկացնելով դասակարգային գիծը, վերընտրական կամպանիայի միջոցին աշխատավոր չեքիտասարդութեան լայն մասսաները կուսակցութեան և խորհուրդների շուրջը կազմակերպելով:

Վերացնել կտրվածությունը մասսաներից և լավացնել ղեկավարությունը: Անհրաժեշտ է փոխել ղեկավարության սխառեմն ու բովանդակությունը, աչդպիսին իրոք կոնկրետացնելու ուղղությամբ, հրաժարվել ընդհանուր ճոճուան ֆրագմենտից, կենտրոնացնելով բջիջների և ամեն մի կոմյերիտականի ուշադրությունը մեր զարգացման կոնկրետ աշխատանքի շուրջը, թեկուզ և ամենավորքը, թեկուզ և ամենապատիկ» (Լենին): Վճռական կուրս վերցնել բանվոր, բատրակալինչքավորական ակտիվի առաջնական ուղղությամբ, բարձրացնել առաջնական տեմպն ու վորակը:

Ակտիվի և ղեկավարության գլխավոր թերությունը հանդիսանում է նրա կտրվածությունը մասսաներից, վոչ զգալուն վերաբերմունքը դեպի շարքալին կոմսոմոլիստները, անկուսակցականները: Հայաստանում մենք իսկապես ունենք ակտիվի վորոշ և աչն ել մեծ մասի կտրվածություն մասսաներից: Վորքան ել տարորինակ լինի, հետագոտումը ցույց է տվել, վոր կադմակերպության մեջ կան աչնպիսի ակտիվիստներ, կենտկոմի և Գավկոմի ղեկավար ընկերներ, վորոնք 6 ամսով և նույն իսկ $1\frac{1}{2}$ տարով արտադրական բջիջներում չեն յեղել կամ 8 ամսով գյուղում չեն յեղել: Աչդպիսի ակտիվն ընդունակ չե և չի կարող ղեկավարել առանց իմա-

նալու, թե ինչով ե շնչում և ինչով ե ապ-
րում կոմսոմոլիստների մասսան: Ակտիվի բոլոր
թերություններից այս թերությունն ամենա-
լուրջն ե, վորովհետև այստեղից ե սկիզբ առ-
նում այլասերումը, բյուրոկրատիզացիան, չի-
նովնիկական վերաբերմունքը դեպի գործը, քրժ-
նությունը և աշխատանքի այլ բացասական մո-
մենտները: Իրեն համար աննկատելի կերպով
այդպիսի ակտիվիստը դառնում ե բյուրոկրատ,
ուստի տիրաբար անհրաժեշտ ե և պարտադիր
հենց մոտիկ ժամանակները վերացնել ակտիվի
կտրվածությունը մասսաներից, առանձին բո-
լորովին կտրվածների, վորոնք ամիսներով չեն
հաճախում արտադրական բջիջները յեվ գյուղը,
անհրաժեշտ ե աներկյուղ կերպով մերկացնել,
նրանց հանձնելով կոմսոմոլիստական մասսա-
ների դասասանին, նրանց դեկավար աշխա-
սանքից վերցնելով:

Միության VIII համագումարի վորոշումը
կոմիտեչի ապարատը վերակառուցելու մասին
ճկունության և մասսաների հետ ավելի լավ
կապվելու տեսակետից, պետք ե անմիջապես
իրականացվի Հայաստանի ԼԿՅԵՄ աշխատան-
քում:

Ակտիվի մեջ գոյություն ունեցող թերու-
թյուններից անհրաժեշտ ե նշել ակտիվի մի մա-

սի գուտք բերեցիկական բեռումը, առանց այդ
բերիան իր գործնական աշխատանքի հետ կա-
պելու: Այդպիսի ակտիվիստն ընդունակ է դուրս
գալու ամեն տեսակ պատասխաններով, թեզիս-
ներով և քիչ է մնում կանախ, Հեգելի մասին
դատողություններ տալով, իր ճառն անդալման
համաշխարհային հեղափոխության մասին ընդ-
հանուր, ճոճաճ ֆրազներով կառուցելով, բայց
նա գլուխ չի հանի միութենական կյանքի կոն-
կրետ հարցերից, որինակ՝ «Ինչպե՞ս կազմակեր-
պել կոմսոմոլիստների նախաձեռնությունն ար-
տադրության ռացիոնալացման շուրջը», «Ինչ-
պե՞ս կոլտնտեսություններ կազմակերպել գյու-
ղում»: Բացի այդ, այդպիսի ակտիվիստն ինքը
շատ անգամ գլուխ չի հանում այն տեսական
լոգունգներից, վորի մասին այստեղ խոսք կար,
վորովհետև միանգամայն ճիշտ է, վոր կոմունիս-
տական լոգունգներ անգիր անելով չեն բալլշևիկ-
ներ ստեղծվում:

Ակտիվի նման թերություններին պետք է
անխնա կռիվ հալտարարել: Բայց ԼԿՅԵՄ համար
ևս բնորոշ է այն ընդհանուր թերությունը, վորը
մասնացուլց էր անում ընկ. Բուխարինը համա-
գումարում՝ ադ թեորիան անուշադրության մաս-
նելը և թերադնահատելն է: Պալքարելով դործ-
նական հասարակական կյանքից կտրվելու դեմ,

մենք ԼԿՅԵՄ ամբողջ ակտիվի տուաջ պետք է
դնենք, ինչպես նրա կոնկրետ խնդիրը— Մարքսի,
Լենինի հեղափոխական թեորիայի սխառնատիկ
և իրական ուսումնասիրությունը, կապելով ու-
սումը պրակտիկայի հետ: Առանց թեորիային տի-
րապետելու չի կարելի միությունը ղեկավարել
ներկա պայմաններում:

ՀԼԿՅԵՄ հեռեկալ խնդիրն է ավելի լայն
ծավալել բայլեմիկյան ինֆնաֆնադատություն-
ը: Խնքնաքննադատությունը, ինչպես մեր բոլոր
կազմակերպությունների մեջ և մանավանդ Հա-
յաստանում, թույլ է դարձացած: Մինչդեռ ինք-
նաքննադատությունը մեր կազմակերպություն-
ների հարկավոր է ինչպես ողբ և ջուրը: Խնք-
նաքննադատությունը բացառիկ նշանակություն
ունի չերիտասարդության դատակարգային դատ-
ախարակության համար: Խնքնաքննադատություն-
ը ԼԿՅԵՄ վրա պրոլետարական ազդեցությունն
ուժեղացնելու, իր կազմակերպության համար պա-
տասխանատվությունը բարձրացնելու լավագույն
միջոցը, չերիտասարդության մասսաների վրա
ազդելու մեթոդների թարմացման և նորոգման
ուղին է: Խնքնաքննադատությունը մի հարված
է մեր կազմակերպության մեջ չեղած քնածու-
թյան և հնամուլության, ինքնաքննադատությունը
կուժեղացնի մասսաների վերահսկողությունը,

վորը կպահպանի մեր ապարատի առանձին ողակ-
ները տարրալուծումից: Ինքնաքննադատության
մեջ պետք է քաշվեն վնչ միայն բոլոր կոմսոմո-
լիստները, այլև ամբողջ անկուսակցական բան-
վորական, դուղացիական չերիտասարդութու-
նը:

Մեր կոմսոմոլիստական բջիջներն ու կոմսո-
մոլիստները մի տեսակ սովոր չեն անկուսակցա-
կանի քննադատութունը լսելու: Կան դեպի ան-
կուսակցականները բյուրոկրատական վերաբեր-
մունքի փաստեր, որինակ, նման բացականչու-
թյուններ՝ «ճանաչում ենք քեզ, քո տեղն այս-
տեղ չէ, այլ ուրիշ տեղ»: Ինքնաքննադատու-
թյունը պետք է աղբյուրի պես խփի ներքևից,
հայտնաբերելով վնչ միայն կոմսոմոլիստական
կազմակերպությունների թերությունները, այլև
խորհրդային ու տնտեսական մարմինների թե-
րությունները: Մեծ թերություն է այն փաստը,
վոր կոմյերիտական բանվորների քննադատու-
թյունն առաջմ մեծ մասամբ անուշադիր է մնում:
Այդ թուլացնում է բանվոր չերիտասարդության
նախաձեռնությունն ու չեռանդը ինքնաքննադա-
տությունը ծավալելու մեջ: Մենք պետք է վնչ
միայն ինքնաքննադատության իրագործման, խո-
ցերը բացող մարտիկներ լինենք, այլև նրա հետե-
վանքները հաշվի առնող, վորովհետև առանց այդ
ինքնաքննադատությունը վերածվում է դատարկ
զրախոսության:

Այս պատճառով ինչո՞ւ մեր թեթև հեծելա-
զորները չլինեն նաև մշտական վերահսկիչներ
ինքնաքննադատության իրականացման, թերու-
թյունների ուղղման և ինքնաքննադատության
արդյունքների հաշվառման ասպարիզում: Այդ
գործի մեջ պիտի քաշվեն բոլոր կոմսոմոլիստ-
ները:

ԿՈՒՍՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Այլևի՞ քան յերբեիցե ՀԿԿ (բ) պետք է
ուժեղացնի ղեկավարութունը ԼԿՅԵՄ վրա: Կուս-
ղեկավարության մեթոդները՝ ամրացված կու-
սակցականների ռեֆերատային յելուկթների ձևով
տեղին են ստորին բջիջներում, վորոնց վորա-
կային կազմն անշուշտ թույլ է, ել չխոսած աչն
մասին, վոր ԼԿՅԵՄ բջիջներին ամրացրած ա-
ռանձին կուսակցականներ առաջարկում ելին ըն-
դունել ԼԿՅԵՄ մեջ կուլակին: Հարկավոր է փո-
փոխել կուսղեկավարության մեթոդները, ձգտե-
լով, վոր կուսաներկացուցիչները կոմսոմոլում
ղբաղվելին վո՞չ միայն քաղաքականության, այլև
կոմյերիտական պրակտիկայի կոնկրետ հարցե-
րով: Ամրացված կուսակցականները պետք է վոչ
թե ճնշեն նախաձեռնութունը, այլ դարգացնեն
կոմյերիտականների մեջ քննադատական միտքը:
Սրանք են հիմնականում կոմսոմոլի մոտակա խըն-

դիրները, վորոնք բղխում են նրա ալփմյան դրու-
թյունից՝ Այդ խնդիրների մասին գուցե պետք
լիներ յերկար խոսել, բայց յես կանգ առա ըն-
դհանուր գծերով և ամենահիմնական մոմենտների
վրա:

Բոլոր վերևն ասածներից բղխում է դասա-
կարգւոյն պաշարի սրումը կոմսոմոլիստական
յերիտասարդութւան համար:

Հայաստանի որինակով պետք է յուրացնել,
թե ինչպէս խորամանկ և ճարպիկ են մեր թըշ-
նամիները, Զանազան դրոշների և վարագույր-
ների յետևից նրանք ալփմ պաշարում են և
հարձակվում են աշխտեղ, ուր մենք ավելի թույլ
ենք յերբեմն շնորհիվ կոմունիստական բարեհո-
գութւան: Անդրյերկոմը գտնում է, վոր ՀԼԿՅԵՄ
կազմակերպութւան դասերը պետք է հաշվի առ-
նվեն Անդրկովկասի բոլոր կազմակերպութւան-
ների կողմից:

Մեր խնդիրն է Հայկական կազմակերպու-
թւան դասերը հաշվի առնելով զորահավաքի յեն-
թարկել լաջն կոմսոմոլիստական մասսաները մեզ
թշնամի իդեոլոգիաների դեմ պաշարելու հա-
մար, ինչ ձևով ել վար նրանք յերևան դան:

Յեզրափակելով, ինձ թվում է, թե Հայաս-
տանի ՀԿՅԵՄ հիմնականում առողջ կազմակեր-
պութւուն լինելով, ՀԿԿ (բ) Կենտկոմի և ՀամԼԿՅԵՄ

Անդրերկոմի ղեկավարութեան ներքո հաջողութեամբ գլուխ կբերի իր առաջ գրված խնդիրները և կվերացնի նշված սխալներն ու թերութեանն, ր՝

ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԿՅԵՄ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ
ԶԵԿՈՒՅՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ինչպես և պետք եր սպասել, զեկուցումը մըտքերի աշխուժ և բուռն փոխանակություն առաջացրեց: Ընկերներից շատերը փորոնք մինչև Կենտկոմի վերջին պլենումը Կենտկոմի կատարած սխալների մասին պարզ գաղափար չունեին, այս պլենումում բայշեխերեն խոստովանեցին իրենց սխալները և յուրացրին ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի կողմից ԼԿՅԵՄ զեկուցման մասին հանած բանաձևի նշանակութունը: Սա մտքերի փոխանակության մեջ դրական կողմն է, բայց սրա հետ միասին, չի կարելի չնշել առանձին ընկերների լեյուլթներում լերկան լեկած տնձնական, վոչ հարկավոր, խառնակչության բնույթ կրող մոմենտներ: Շատ ընկերներ ՀամԼԿՅԵՄ բանաձևի և իմ զեկուցման վրա հիմնված, խոսելով ԿՅԵՄ դրության և նրա հետագա անելիքների մասին, ՀԼԿՅԵՄ դրության բարդացման հետ կապված, մոռանում ելին միութենական աշխատանքի գործնական կողմը, տար-

վում ելին միայն ընդհանուր հարցերը դնելով և
Կենտկոմի կատարած սխալները վերլուծելով։
Ընկերները ճիշտ են յեղել, չերբ ուշադրություն
են նվիրել զեկուցման քաղաքական կողմին, բայց
մոռանալ միութենական աշխատանքի գործնա-
կան կողմը նույնպես չի կարելի։ Մի քանիսի
կողմից ցանկություն եր նկատվում արդարանա-
լու և ցույց տալու իրենց ուղղափառությունը
դեպի նոր ղեկավարությունը։ Այս բոլորովին ա-
վելորդ է։ Բայց ընկերներից շատերը բավարար
չափով չեն յուրացրել հին ղեկավարության սխալ-
ները։ Առանձին ընկերների չելուլթներում կա-
կաճներ ելին նկատվում Կենտկոմի սխալների
նկատմամբ։ Հարկավոր է հիմնովին մտածել և
ամեն մի կասկած դեն շարտել, վորովհետև կա-
կաճներից մինչև գործողությունը միայն մի քայլ
է։ Այսպիսի չելուլթներից մեկը, վորի մեջ կա-
կած եր նկատվում, ընկ. Դարբինյանի չելուլթն
եր և այս չելուլթի վրա չես ուղում եմ կանգ
առնել։ Ըստ ընկ. Դարբինյանի դուրս է գալիս,
վոր «բոլորն են մեղավոր»։ Նման հարցադրումը
ճիշտ չէ։ Նախ՝ մեր նպատակն աչն չէ, վոր փրն-
տենք մեղավորներին, այլ աչն է, վորպեսզի չե-
րևան հանենք թերությունները, սխալներն ու
նրանց պատճառները, վորպեսզի հետագա աշխա-
տանքի ժամանակ նրանցից խուսափենք և վերաց-

նենք: Յերկրորդ՝ հարցի ընդհանրացումն այն մասին, թե բոլորն են մեղավոր, վորոշ չափով ծածկում ե կենտրոնական կոմիտեյի թույլ տված սխալները: Անկասկած կենտկոմը կատարել ե սխալներ, և առաջին հերթին այդ սխալները կատարել ե կենտկոմի պրեզիդիումը:

Այնուհետև ընկ Դարբինյանը նշում ե, վոր ՀամԼԿՅԵՄ բանաձևը ճիշտ ե, բայց միևնույն ժամանակ նա արձանագրում ե և համագումարի վորոշումների ճշտությունը: Հարկավոր ե դեն գցել ամեն մի «բայց» և ամբողջությամբ ու լիովին միանալ կենտկոմի բանաձևին, վորն ուղղում ե կենտկոմի սխալները, ինչպես և այն սխալները, վոր թույլ են տրված համագումարում ԼԿՅԵՄ կենտկոմի գեկուցման առթիվ:

Ընկ. Դարբինյանի հետ պետք չեղավ չերկար դրուցել նախ քան պլենումն այն մասին, վոր համագումարում կենտկոմի հաշվետվության առթիվ հանած բանաձևում սխալ եր կատարված և ընկ. Դարբինյանն ինչ-ինչ պատճառներով չեր ուղղում այդ խոստովանել, պատճառաբանելով այդ նրանով, վոր համագումարները չեն կարող սխալվել: Իհարկե, դա փաստ չե:

Ընկ. Դարբինյանն առաջ ե քաշում մի բոլորովին վոշ հարկավոր խնդիր այն մասին, թե Մերունին հեղինակություն չունի Լենինականում:

Այդ հարցը բոլորովին ուրիշ է և իմ գեկուցման հետ կապ չունի, այդ հարցը կարելի է քննել ուրիշ կարգով և միտք չունենալ դուրս ցցել կապմակերպության դրության և անելիքների մասին կատարված գեկուցման առթիվ առանձին ընկերների աշխատանքի բնույթի խնդիրները:

Ընկ. Հովհաննիսյանի չեղույթի ժամանակ ընկ. Դարբինյանը շատ հուզվում էր և ըստ իս միանգամայն վոչ հարկավոր, ԿՅԵՄ Կենտկոմի անդամին՝ անհարմար բացականչութուններ երթույլ տալիս տեղից, որինակ, «չերք դու ախտեղ չելիր, չես ախտեղ աշխատում ելի»։ Յես կարծում եմ, վոր ԼԿՅԵՄ Կենտկոմում նման բացականչութունները տեղին չեն (Դարբինյան՝ դա ալբուբեն է)։ Այդպիսի ալբուբենը, ընկ. Դարբինյան, պետք է լուրացնել և գործնականում կիրառել:

Ընկ. Դարբինյանի կողմից նկատվում էր մեղադրանք նոր ղեկավարության հասցելին Ճիշտ է, դեռ չի կարելի խոսել նոր ղեկավարության աշխատանքի խոշոր նվաճումների մասին, բայց չի կարելի նաև հապճեպ չեղրակացութուններ հանել։ Փոխանակ մեղադրելու նոր ղեկավարությանը, վորն ստիպված է շատ դժվարին պայմաններում աշխատելու և վորին չերբեմն հին ղեկավարությունից առանձին ընկերներ լուրջալի խանգարում են աշխատելու, դրա փոխարեն ընկ.

Դարբինյանը պետք է ոգնի նոր դեկավարութեանը և նրա հետ ձեռք ձեռքի տված պետք է աշխատի Կենտկոմի և ՀամԼԿՅԵՄ Անդրկերկոմի վորոշումներն իրագործելու համար։ Նման չեղուկների փոխարեն ընկ. Դարբինյանը կարող էր ավելի մեծ ոգուտ ցույց տալ կազմակերպութեանը, չեթե իր չեղուկի մեջ խոսեր աչն մասին, թե ինչպես են արտացոլել ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի սխալները Բանակում. ընկ. Դարբինյանն աշխատում է Բանակում, ուր դիվիզիայի կոմսոմոլիստների մեջ կան վորոշ բացասական տրամադրություններ, կամ գուցե ընկ. Դարբինյանը կարծում է, թե բացասական տրամադրություններ գոյություն ունեն միայն ԿՅԵՄ քաղաքացիական կազմակերպությունների մեջ։ Յեթե նա այսպես է կարծում, ապա սխալվում է։

Իսկ այժմ, կուսակցութեան Կենտկոմին կից հրավիրված խորհրդակցությունից հետո, ընկ. Դարբինյանն իր չեղուկի մեջ լիովին և ամբողջութեամբ համաձայնվեց Կենտկոմի բանաձևի նետ, և չեւ կարծում եմ, վոր կարելի չե բավարարվել ընկ. Դարբինյանի այդ հայտարարութեամբ և ցանկանալ, վոր ընկ. Դարբինյանն իր այդ հայտարարությունը գործնականում կիրառի միութեան մեջ տարվելիք հետագա աշխատանքի մեջ։

Ապա չեւ ուզում եմ կանգ առնել ընկ. Ար-

տաշեսի լեւուլթի վրա: Ընկ. Արտաշեսն այստեղ շատ տաք խոսում եր և Կենտկոմի պլենումին ապացուցում, վոր ՀամԼԿՅԵՄ գնահատականը Կենտկոմի աֆն սխալների մասին, վոր նա արել ե տրոցկիստական ուղղիցիայի դեմ մղած պաշտօնը, վերաբերվում ե միայն մի խումբ աշխատողների, վորոնց վերցրել են, և վոչ թե Կենտկոմի ամբողջ նախադահուլթյանը:

Ապա նա խոսում եր աֆն մասին, վոր սխալը կատարված ե միայն կազմակերպչական հարցերի ասպարիզում: Սխալ ե կարծել, թե գնահատականը վերաբերվում ե միայն մի խումբ աշխատողների, անկասկած բոլոր ղեկավար ընկերները մեծ սխալ են կատարել, չուրացնելով Անդրկերկոմի բանաձևի նշանակութունը տրոցկիստական չերիտասարդական միության հարցի մասին: Սխալը թույլ ե տրված վոչ միայն կազմակերպչական խնդրի մեջ, ալլ գլխավորապես տրոցկիստական ուղղիցիայի աշխատանքի դրութունը գնահատելու և նրա դեմ պաշտօնելու մեջ: Մի՞թե աֆն փաստը, վոր Կենտկոմը չերկար ժամանակ չի հրապարակել Կենտկոմի բանաձևն Աշոյանի խրմբակին գնահատական տալու խնդրի շուրջը, մի՞թե աֆն փաստը, վոր Կենտկոմը համազումարում սխալ ե կատարել Կենտկոմի հաշվետվության մասին հանած բանաձևի մեջ, կազմակերպութունը բո-

լորովին սխալ ուղղութեամբ կողմնորոշելով, միթե այս փաստերը չեն խոսում այն մասին, վոր սխալը կատարվել է վնչ միայն կազմակերպչական խնդրի ասպարիզում: Փաստերը համառ բան են: Բացի այդ, միանգամայն սխալ է կազմակերպչական գիծը քաղաքական գծից անջատ քննելը: Բալլիիկները յերբեք հարցն այդպես չեն դնում:

Կազմակերպչական գիծն ամենասերտ կերպով կապված է քաղաքական գծի հետ և բղիթում է կազմակերպութեան քաղաքական գծից: Բայց այդ դեպքում ընկ. Արտաշեսն իրավացի չե, վորովհետև տրոցկիզմի դեմ մղած պայքարի սխալները խորն սկզբունքային քաղաքական բնույթ ունեն, նրանք արտահայտվել են անվճռական իդեոլոգիական պայքարի մեջ տրոցկիզմի դեմ, տրոցկիստական ուղղիցիային տրված սխալ գնահատականի մեջ Հայաստանի սլայմաններում: Միքանի ընկերների կողմից նկատվում էին խենթ ու խելառ առաջարկութուններ «չերիտասարդութեան տրոցկիստական խմբակ կազմակերպել տրոցկիզմի դեմ պայքարելու համար»: Դուրս է գալիս, վոր տրոցկիզմի դեմ պայքարելու համար պահանջվում է կազմակերպել վնչ թե լենինյան խմբակ, այլ տրոցկիստական, վորպեսզի նախ ուսումնասիրեն տրոցկիզմը և ապա նրա դեմ պայքարեն: Ի՞նչ է այս, յեթե վոչ քաղաքական շփոթ:

Այս բոլորն արձանագրուած ե Հայաստանի
ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի իդեոլոգիական պալքարի թու-
լությունը և սխալ դիժը:

Դուք, ընկ. Արտաշես, ասում ելիք, վոր
տնտեսական աշխատանք աջնուամենայնիվ տա-
նում ելին: Իհարկե տնտեսական աշխատանք տարել
են, բայց, դժբախտաբար, ալդ աշխատանքը շատ
վատ են տարել:

Այժմ ընկ. Արտաշեսին վերցնելու մասին:
Ընկ. Արտաշեսն ասում ե, վոր իբր թե Անդր-
յերկումը ճիշտ չե ձևակերպել նրան վերցնելու
պատճառը՝ «իբրև կտրվածութուն մասսայից և
այլն»: Յերևում ե, թե ընկ. Արտաշեսը շատ ճիշտ
ձևակերպիչ ե, բայց չեթե դուք սիրում եք ճիշտ
ձևակերպել, ապա միթե հասկանալի չե, վոր
Կենտկոմի աջն աշխատողները, վորոնք կես տա-
րի չեն ալցել արտադրական բջիջները, չեն
չեղել բանվոր չերիտասարդության մոտ, վորը
Հայաստանում աջնքան աննշան թիվ ե կազմում,
անշուշտ, մասսայից կտրված են: Իսկ ընկ. Ար-
տաշեսը, լինելով տնտեսական աշխատող, մասսայի
հետ կապված չի չեղել: Ինչո՞ւ ալդ մասին չի
կարելի խոսել, չեթե ալդ անհրաժեշտ ե, վոր-
պեսզի ալդ հիվանդութունն ակտիվիստների միջից
վերացվի:

Ընկ. Գրիգորյանի և ընկ. Մելիքյանի չելուլթ-

ների վրա չես կանգ չեմ առնի, վորովհետև
ընկերներն իրենց հայտարարությունների մեջ
ամբողջութամբ և լիովին միանում են ՀամկեՅԽ
Կենտկոմի բանաձևին:

Միջանի խոսք ընկ. Շահինյանի լեռնաթի
մասին: Յես ուզում եմ պարզած լինել ընկեր
Շահինյանին, վոր դաշնակիզմը բուրժուական հա-
կահեղափոխական մի կուսակցություն է, վորն
արմատներ և պայմաններ ունի իր գոյության հա-
մար Հայաստանում— չերկրի մանր բուրժուական,
գյուղացիական բնույթը, նոր տնտեսական քա-
ղաքականությունը և այլն: Մենք պայքարում
ենք վոչ միայն դաշնակցական կուսակցության
մնացորդների դեմ, այլ այն ունալ վտանգի դեմ,
վորպիսին ներկայացնում է դաշնակիզմը: Յե՛վ
այդ ունալ վտանգը, ինչպես մինչև տրոցկիստա-
կան ոպողիցիալի դեմ պայքարելը, այնպես և
պայքարի պրոցեսում, Կենտկոմն իր առջև պարզ
կերպով չի դրել: Այնուհետև կուսակցության հետ
չեղած փոխհարաբերությունների մասին: Անա-
լոգիա անցկացնել Չինական ԿՅԵՄ ու Չինկոմ-
կուսի և ՀԿՅԵՄ ու ՀԿ (բ) Կ միջև միանգամայն
սխալ է: Չինաստանում բոլորովին ուրիշ պայ-
մաններ են: Չի կարելի մոռանալ, վոր աջտեղ
դեռ չկա պրոլետարիատի դիկտատուրա, բանավոր
դասակարգը պայքարում է իշխանության համար,

իսկ մեղնում իշխանությունը գտնվում է բան-
վոր դատակարգի ձեռքում, վորի ղեկավարն է
կոմկուսակցությունը և մեղնում պայմաններն ու
փոխհարաբերությունը կուսակազմակերպություն-
ների, կոմկուսի կենտկոմի հետ մի փոքր այլ են։
Կոմսոմոլն աշխատում է ԿԿ (բ) անմիջական ղե-
կավարության տակ։ Մեր պայմաններում մենք
սկսեց են կոմսոմոլը դաստիարակենք կուսակցու-
թյան վորոշումներն անշեղ կերպով կյանքում
կիրառելու համար, վորովհետև կոմսոմոլի կազ-
մակերպությունը չի կարող կուսակցությունից
ձախ լինել։ Այս յերիտասարդության բալլչեիկյան
դաստիարակության կարևորագույն պայմաններից
մեկն է։ Սաք կարող է լինել միայն կուսդեկա-
վարության լավացման մասին, կոմսոմոլիստների
կողմից կուսակցության գծի յուրացման մասին
և վոչ թե կուրորեն ամբացված կուսակցական-
ների դիրեկտիվներին չենթարկվելու մասին։ Ընդ-
հանուր-կուսակցական գծի յուրացումը յերիտա-
սարդության բալլչեիկյան դաստիարակության
ամենագլխավոր պայմանն է։

Յես աջնուամենանիվ սպասում ելի, վոր իմ
գեկուցման առթիվ դուրս կգան կենտկոմի մի-
շարք նախկին ղեկավար ընկերներ՝ Անուշավան,
Վարդապետյան և այլն, իսկ չեթե չեն դուրս գա,
ասլա հայտարարություն կուղարկեն աջն մասին,

թե ինչպես են նրանք նայում ՀամԼԿՅեՄ կենտ-
կոմի վորոշմանը:

Այն փաստը, վոր նրանք վոչ մի խոսք չա-
սացին, խոստում ե տւն մասին, վոր նրանք թե-
րազնահատում են ՀամԼԿՅեՄ կենտկոմի բանա-
ձեւը կամ վոր այդ ընկերների շարքում դեռևս
վորոշ կասկածներ կան: Ծիշտ ելին մի շարք
ընկերների լեյուլթները, վորոնք կանգ ելին առ-
նում Հայաստանի ԿՅեՄ գործնական խնդիրների
վրա՝ կապված կազմակերպության առաջ դրված
ընդհանուր խնդիրների հետ: Այս իմաստով, իհարկե,
ընկ. Ոհանջանյանը ճիշտ եր, չերբ կազմակերպու-
թյան ուշադրությունը դարձրեց ԿՅեՄ ինտեր-
նացիոնալիստական դաստիարակությունն ու ժե-
ղացնելու անհրաժեշտության վրա: Նրա լեյուլթի
ժամանակ չես նկատեցի առանձին ընկերների
կողմից անվստահության վորոշ նշաններ, իբրև
վոչ տեղական աշխատողի: Յես կարծում եմ, վոր
նման լերեւելթներ չպետք ե տեղի ունենան մեր
ԿՅեՄ Լենինյան կազմակերպության մեջ: Մեզ
համար միևնույնը պիտի լինի, չեթե ընկերները
Հայաստանի պայմաններում ճիշտ են իրադործում
մեր կուսակցության քաղաքականությունը, ապա
մենք այդ ընկերներին պիտի շրջապատենք նույն-
պիսի հարգանքով, ինչպես և տեղական աշխա-
տողներին: Մենք պետք ե վճռական գիծ վեր-

ցնենք հենց տեղի բանվորներին, բատրակներին
և չքավորներին տեղական աշխատողներ պատրաս-
տելու, բայց ներկա մոմենտում, յերբ Հայաստանի
ԿՅԵՄ խնդիրները բարդացել են, մենք չենք կարող
հրաժարվել թեկուզ հենց ուրիշ կազմակերպու-
թյուններից չեկած աշխատողներից: Այս իմաս-
տով ՀամԼԿԵՄ Կենտկոմը միանգամայն ճիշտ է
հանձնարարել Անդրյերկոմին 10 աշխատող փոխա-
դրել ուրիշ կազմակերպություններից՝ Թիֆլիզից
և Բագվից Հայաստան, Հայաստանի ԿՅԵՄ ամբա-
ցնելու համար:

Մի փոքր անճիշտ և վոչ բոլորովին ուղիղ
կերպով ձևակերպեց ընկ. Ռհանջանյանն այն հարցը,
թե իդեոլոգիան պետք է խփել իդեոլոգիայով:
Յես կարծում եմ, վոր ընկ. Ռհանջանյանն ինձ
հետ կհամաձայնվի, վոր դասակարգային թշնամու
դեմ մենք դուրս ենք գալիս պրոլետարիատի
դիկտատուրայի բոլոր միջոցներով, իսկ մեր հիմնա-
կան ուշադրությունը տվյալ ետապում, իհարկե,
պետք է ուղղված լինի մեր իդեոլոգիական պայ-
քարն ուժեղացնելու կողմը: Նրա դեմ պալքարե-
լու խիբուրդիական միջոցները միշտ պետք է
պատրաստ լինեն:

Միջանի ընկերներ հարցնում են՝ բռնն ին-
չո՞ւմ է, վորոնք են ղեկավարությունը փոխելու
պատճառները և ինչպե՞ս վերաբերվել հին ղեկա-

վարության ընկերներին: Յես կարծում եմ, վոր
դեկավարությանը փոխելու պատճառները ձեզ
հասկանալի չեն -- Կենտկոմը կրկնակի սխալ ե
կատարել, հետևաբար մի շարք դեկավար ընկեր-
ների պետք ե փոխել, կազմը պետք ե նորոգել,
վորպեսզի ուժեղացվի բալլշիկյան դեկավարու-
թյունը Հայաստանի ԿՅԵՄ մեջ:

Պետք ե արդյոք բոլորին վերցնել: Միքանի
ընկերների կողմից, մանավանդ հին, միութենա-
կան աշխատանքից ազատված ընկերների կողմից
նկատվում եր առաջարկութուն այն մասին, վոր
իբր պետք ե բոլոր հին աշխատողներին ազատել:
Կա այսպիսի տրամադրութուն՝ «յես զնում եմ,
ուրեմն թող զնան և բոլոր մյուս հները, տեմենք,
թե ինչպես ե աշխատելու նոր դեկավարությունը»:
Նման տրամադրութուններ բոլորովին անթույլա-
տելի չեն, մենք հարցն այդպես զնել չենք կա-
րող: Մեր խնդիրն ե, վոր հին դեկավարության
ընկերները գիտակցեն կատարած սխալները և
այս դեպքում մենք պետք ե բանվոր և բատրակ
կոմյերիտականների ամբողջ ակտիվն աշխատանքի
լծենք և համախմբենք նոր դեկավարության շուր-
ջը: Աշխատանքը խանգարող ընկերներին հարկա-
վոր ե վճռականորեն հեռացնել աշխատանքից:

Բոլորովին վոչ բալլշիկյան եր ընկ. Սբրամ-
յանի հարցադրումն այն մասին, թե մեր կազմա-

կերպության մեջ զարգացվում էր «գումեդի-
նիզմը», իսկ ալփմ պիտի զարգացվի «նիկուշիզմը»:
Ըստ իս, նման փիլիսոփայությունն զարգացնել
հարկավոր չէր:

Միքանի խոսք պիտներկազմակերպության
մասին: Յես ժամանակ չունելի իմ ղեկուցման
մեջ կանգ առնելու պիտներական աշխատանքի
հարցերի վրա: Անկասկած մեզ պետք կլինի կենտրո-
նացնել կազմակերպության ուշադրությունը նաև
պիտներկազմակերպության աշխատանքի վրա:
Մենք հնարավորություն չենք ունեցել հետազո-
տելու պիտներկազմակերպությունները, բաց
Անդրյերկոմի վերջին պլենումը վորոշել է կա-
տարել Հայաստանի պիտներկազմակերպության
հատուկ հետազոտում, վորպեսզի այդ դժով նշվի
ամուր, ցայտուն իդեոլոգիական աշխատանք: Ինձ
ընկերները պատմում էին, վոր պիտներկազմա-
կերպության ակտիվի մեջ կան առևտրական ելի-
մենտներ, ինչպես և գնդապետների վորդիներ,
վոր առանձին տեղերում, որինակ, Եջմիածնի
գավառում կազմակերպվում են հակակոմունիստա-
կան խմբակներ, վորոնք տրամադրված են պիտներ-
կազմակերպության դեմ: Յես կարծում եմ, վոր
այս փաստերը միանգամայն բավական են, վոր
Հայաստանի ԼԿԵՄ Կենտկոմն ավելի ուշադրու-
թյուն հատկացնի պիտներկազմակերպությանը,

քան այդ մինչև այժմ լեղել եւ Անհրաժեշտ ե ջոկել ԿՅԵՄ լավ, ակտիւ աշխատողներ ի կազմ պիտոնեըկազմակերպության մեջ աշխատելու համար:

Յեա կուզենայի ձեր ուշադրությունը դարձնել ևս մի հարցի վրա — ուսուցիչներ լեզվի ուսումնասիրության վրա: Ինձ թվում ե, վոր մեծ թերություն ե այն հանգամանքը, վոր Հայաստանի կոմյերիտիության ակտիւ բոլորովին չի իմանում ուսուցիչներ լեզուն: Ռուսներն իմացողներ թիւը շատ չնչին ե: Հայաստանի ԿՅԵՄ ընդամենը 30 որինակ «Կոմսոմոլսկայա Պրավդա» չե ստանում: Սա ուղղակի անթույլատրելի չե: Յեա կարծում եմ, վոր վատ չեը լինի, վոր ակտիւ ուսումնասիրեը ուսուցիչներ լեզուն և այդ դեպքում նրանց հեշտ կլինեը ծանոթանալ մյուս կազմակերպությունների կյանքին և դրությանը: Ըստ իս, այստեղ վոչ մի դժվար բան չկա: Հիշում եմ, թե ինչպեա 1923 թվին ԱԼԿՅԵՄ Կենտկոմում պարտադիր կարգով անց ելին կացնում ուսուցիչներ լեզվի ուսումնասիրությունը գաղառի ԿՅԵՄ ակտիւ իրողից և հեռեանքն այն չեղավ, վոր մեը ակտիւը բավական աճեց:

Այնուհետև քաղուսուցման մասին: Սկսվում ե քաղուսուցման նոր տարին, իսկ մենք դեռևս պատրաստ չենք դրա համար: Անհրաժեշտ ե այս

քաղուսուցման տարին դործն աջնպես դնել, վորպեսզի աջն սխալները, վորոնք տեղի չեն ունեցել Հայաստանի ԿՅԵՄ աշխատանքի մեջ վերջին տարին, հաշվի առնվեն քաղուսուցման պարապմունքների ժամանակ: Վորպեսզի Կենտկոմի և Անդրյերկոմի ղերեկտիվներն իդեոլոգիական ֆրոնտի պաշարի խնդիրների մասին իրենց լիակատար արտացոլումը դառնն քաղուսուցման մեջ: Անհրաժեշտ կլինի նաև մեծ նախապատրաստական աշխատանք կատարել խորհուրդների նոր վերընտրութունների առթիվ և այս որինակով ցույց տալ, վոր կոմսոմոլիստական կազմակերպութունը հիմնականում առողջ է, վոր նա ուղիղ կերպով է իրագործում մեր կուսակցության գիծը:

Յեզրափակման խոսքում մի անգամ ևս ուզում եմ ձեր ուշադրութունը դարձնել միության տնտեսական աշխատանքն ուժեղացնելու վրա, միութունը տնտեսական շինարարությանը, գյուղատնտեսության կոլեկտիվացմանը, աշխատանքի արտադրողականութունը բարձրացնելուն և այլն մասնակից անելու անհրաժեշտության վրա: Մենք միքանի ընկերների հետ չեղանք ձեռնարկութուններում, արտադրության մեջ և մենք հանդիպում ելինք փոքրահասակներին ծեծելու փաստերի: Նման չերևուլթները մեր պաշմաններում անթույլատրելի չեն, այդ չերևուլթները ցույց են

տալիս մեր բշիջների տնտեսական աշխատանքի
թուլութիւնը և մոտակա ժամանակներում այդ
աննորմալութիւնները պետք ե վերացնել:

Հայաստանի ԿՅԵՄ ղեկավարութեան փոփո-
խութիւնը ցուց տվեց, վոր ակտիվի պատրաստու-
թիւնը շատ թույլ ե ընթանում, մանավանդ թույլ
են պատրաստվում բանվորների և բատրակների
կադրերը, — ղեկավարութեան մի փոքր փոփոխու-
թիւն և ահա Հայաստանի կոմերիտիութիւնը
համապատասխան ակտիվի պակասութիւն ե գտում
հին աշխատողներին փոխելու համար: Այս խոսում
ե այն մասին, վոր մենք չգիտենք բավարարչա-
փով սուաջ քաշել և աճեցնել ակտիվ և այս հար-
ցի վրա պետք ե կենտրոնացնել ուշադրութիւնը:

Վերջացնելով, յետ կարծում եմ, վոր այս պե-
նումում պետք կլինի հասնել կատարյալ միաս-
նականութեան և կուսգծի յուրացման: Պլենումից
հետո պետք ե բոլոր կազմակերպութիւնների մեջ
համապատասխան բացատրական աշխատանք տա-
նել և արդեն իրոք անցնել ՀամԿԵՅՄ վորոշում-
ների իրագործմանը: Շատ ընկերներ դեռ սիրում
են սխալների մասին խոսել, իսկ իրոք իրենք
շատ քիչ գործ են կատարում:

Այժմ հարկավոր ե ուշադրութիւնը կենտրո-
նացնել ՀամԿԵՅՄ բանաձևի իրագործման վրա:
Իսկ նոր ղեկավարութեանը մենք խորհուրդ կտանք

արթուն լինել, չորս բոլորը դիտել և ավելի շատ ուշադրություն դարձնել զործնական աշխատանքի, կենսական կատարած սխալներն ուղղելու վրա, ընդգրկել և համախմբել ղեկավարության շուրջը բանվոր և չքավոր չերիտասարդության աճող նոր ակտիվը:

Յես կարծում եմ, վոր Հայաստանի ԿՅԵՄ կենսական նոր ղեկավարության և Անդրյերկոմի աջակցության շնորհիվ մենք կկարարողանանք իրագործել ՀամԿՅԵՄ կենսական և Անդրյերկոմի դիրեկտիվները և հետևյալ պլենումին կկարողանանք մեր աշխատանքների հանրագումարը տալ և կադմակերպութունը դուրս բերել նւա դժվարին դրությունից:

**ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԲԱՆՍՁԵՎԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՄՈՒԼԻ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

Լսելով Հայաստանի ՀԿՑԵՄ Կենտկոմի քարտուղար ընկ. Մեհրաբյանի զեկուցումը և Կենտկոմի պատասխանատու հրահանգիչ ընկ. Մարչիկի հարակից զեկուցումը կազմակերպություն դրուծյան և աշխատանքների մասին՝ Համլկցեմ Կենտկոմը մատնանշում է. —

ՆԱԽԿԻՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԿՑԵՄ նախկին ղեկավարությունն ամենախոշոր սխալը թույլ տվեց՝ անսկզբունք կերպով պաշտպանելով և չքննադատելով հին կուսակցական ղեկավարությունը, վորը մի շարք խոշորագույն քաղաքական սխալներ եր կատարել (դաշնակցություն կուսակցության բնորոշումը վորպես մանր-բուրժուական կուսակցություն, ինտելիգենցիային շերտավորման տեսակետից չմոտենալը, հակահարված չտալը կուսակցության այն միջանի անդամներին, վորոնք չեղին տես-

հում կուլակին և նրա ազդեցութունը Հայաստանում, և այլն)։

Միության նախկին ղեկավարության կողմից ազդեցնական վտանգի թերազնահատումը և մոռացության տալը կազմակերպութունը տարանդեպի չերիտասարդության համար մղվող պայքարի թուլացումը։ Միաժամանակ դրա հետևանքն չեղավ պայքարի թուլացումը նացիոնալիզմի ներկայացուցիչների—հակահեղափոխական կուսակցութունների և խմբակների (գաշնակների, մենշևիկների, արոցկիստների և սպեցիֆիկյան իդեոլոգիայի մնացորդների) դեմ։ Յերիտասարդության ինտերնացիոնալիստական դաստիարակության խնդիրները պարզորոշ կերպով չեղին հակադրվում նացիոնալիզմի մնացորդներին և նրանց ազդեցությանը, վորի հետևանքով նկատելի կերպով աշխուժացավ բուրժուական-ազդեցնական չերիտասարդական կազմակերպութունների (գաշչերիտ, չերիտասարդ «մարքսիստները» մենշևիկները, ոպոդիցիոն խմբակները, և այլն) գործունեյութունը։ Ազգային քաղաքականության ուղիղ կիրառման խոշորագույն աղավաղում ե հանդիսացել նաև այն, վոր բանվոր չերիտասարդութունը չի չեղել հիմնական հենարանն այս աշխատանքում։

Յենեկով սրանից՝ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը վորպես կենտրոնական խնդիր ՀԼԿՅԵՄ առաջ դնում է իդեոլոգիական ֆրոնտում չերիտասարդության համար պայքարի ծավալումը Անհրաժեշտ է ակտիվ և բացարձակ պայքար մղել նացիոնալիզմի և նրա ներկայացուցիչների — դաշնակիների, մենշևիկների, տրոցկիստների, սպեցիֆիկյան իդեոլոգիայի դեմ, ոգտադործելով դրա համար Վրաստանի կազմակերպության փորձը: Անհրաժեշտ է նացիոնալիզմի մնացորդներին պարզորոշ կերպով հակադրել — կոմյերիտականների և աշխատավոր չերիտասարդության ինտերնացիոնալ դաստիարակութունը, առանձնապես կատաղի պայքար մղելով ազգայնական վտանգի թերազնահատման տենդենցների դեմ, ակտիվի պասսիվության դեմ, հանդեպ դասակարգային խորթ կազմակերպությունների: Այս պայքարում բանվոր չերիտասարդությունը պիտի հանդիսանա հիմնական հենարանը:

Այս ամբողջ աշխատանքը պիտի կատարել հետևյալ ճանապարհով. —

ա) Կազմակերպության մեջ վճռականորեն կիրառելով ՀամԼԿՅԵՄ VIII համագումարի վորոշումները՝ ազգային հանրապետություններում

և շրջաններում միութւան կատարելիք աշխատանքի մասին, քննութւան առնելով ու մշակելով ալդ փորոշումներն ամեն մի բջիջում, տեղական մամուլը («Յերիտասարդ բալլշէիկ» ամսագիրը, «Աւանգարդ» թերթը) տրամադրելով նացիոնալիզմի դեմ պայքարելու գործին, ինչպես յերիտասարդութւան շրջանում, այնպես և նացիոնալիզմի արտահայտութւունների դեմ կոմսոմոլում, ցույց տալով նացիոնալիստական տրամադրութւունների փաստեր կոնկրետ որինակներէ և մարդկանց վրա: Միութւան մեջ կազմակերպելով հեղափոխական շարժման և կուսակցութւան պատմութւան սխտեմատիկ ուսումնասիրում և առանձնապես կոմկուսակցութւան կողմից բուրժուական ազգայնական և սոցիալ-դեմոկրատական կազմակերպութւունների (մենշէիկներ, մուսավաթիստներ, բուհդ, դաշնակներ, եսերներ, տրոցկիստներ և այլն) դեմ մղած պայքարի պատմութւան ուսումնասիրութւուն, ձմեռալին քաղաաստիարակութւան սխտեմի մեջ մտցնելով կոմկուսակցութւան ազգային քաղաքականութւան ուսումնասիրութւունը, կուսակցական և խորհրդային որդանների առաջ հարց հարուցելով կուսակցութւան ազգային բաղաքականութւունը բոլոր բարձրագույն և միջնակարգ դպրոցներում ուսումնասիրութւան առարկա դարձնելու մասին:

Կենսոկոմն առաջարկում է ՀԼԿՑԽՄ Կենսոկոմին՝ ուղղել ազգային փոքրամասնությունների մեջ տարվող աշխատանքի թերությունները, ուժեղացնելով կոմինտերնի ղեկավարությունն ազգային փոքրամասնությունների բՆԻՆների վրա, նրանց համար գործածելով իրենց մայրենի լեզուն:

բ) Կոմյերիտական բՆԻՆների դրավոր և կենդանի կապի ամրապնդումը կոմսոմոլի լեզրաչրական կազմակերպությունների հետ, ինչպես արտասահմանում, այնպես ել ԽՍՀՄ սահմաններում (Բազու, Թիֆլիս, Դոնբաս), առանձին ուշադրություն դարձնելով լեզրաչրական կոմյերիտական կազմակերպությունների կողմից ազգային-դեմոկրատական, բուրժուական և կրոնական չերիտասարդական կազմակերպությունների դեմ (սոցիալիստական լերիտմիություն, կաթոլիկյան չերիտմիություն, և այլն) մղվող պայքարին:

գ) Ակտիվ հարձակման անցնել չերիտասարդության վրա ունեցած կղերականության և ադանդավորների աճող ազդեցության դեմ, կազմակերպությանը և անկուսակցական չերիտասարդությանը լայն կերպով պարզաբանելը հայկական չեկեզեցու հակահեղափոխական բուրժուական ելությունը, նրա անխզելի կապը հայկական ներքին և արտաքին բուրժուազիայի հետ, կազմակերպե-

լով բջիջները հակակրոնական պալքարը (անաս-
տվածների իմբալիններ, դասախոսություններ և
զրույցներ բնագիտական հարցերի մասին և այլն)։

Առանձնապես անհրաժեշտ է առաջիկայում
հրատարակել մասսայական հակակրոնական ամ-
սագիր և հակակրոնական զրականություն՝ հայե-
րեն լեզվով։

դ) Բացատրել չերիտասարդությանը կու-
սակցության գիծն ինտելիգենցիայի մեջ տարվող
աշխատանքի ասպարիզում, գրավելով նրա լա-
վագուն մասը (մանավանդ ուսուցիչներին ու
գյուղատնտեսներին) կոմյերիտական բջիջները
գործնական կուլտուրական մասսայական աշխա-
տանքներին։

Կենտկոմին անհրաժեշտ է գտնում բարձրա-
գուն և միջնակարգ դպրոցների գտումը դասա-
կարգաչնորեն մեղ անհարապատ տարրերից (կու-
լակների, ունեւորների, քահանաների, առեւտրա-
կանների չերեխաներ և այլն), նույնը դասատու-
ների պերսոնալի մասին, առանձին ուշադրու-
թյուն դարձնելով բանվորների, բատրակների,
չքավոր ու միջակ գյուղացիների չերեխաններին
դպրոցներում ընդգրկելու վրա, լուսժողկոմատի
հետ լուծելով սովորողների այս կատեգորիայի
նյութական ապահովման հարցը։

ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմը պետք է հարց դնի կու-

սակցական — խորհրդային մարմինների առաջ մի շարք ուսումնական հիմնարկներ (և մանավանդ 2-րդ աստիճանի դպրոցները) Հայաստանի տնտեսական կարիքներին հարմարեցնելու և գյուղերիս ու գյուղատնտեսական դպրոցների նյութական դրուժյունը բարելավելու համար, այդ դպրոցների ախաղեմիական և գործնական աշխատանքը կապելով կոլտնտեսությունների շինարարության և սովորողներից առաջավոր կոոպերատոր-գյուղացիներ պատրաստելու համար:

Կոմսոմոլի կոմիտեները պիտի բարելավեն դպրոցական բժիշկների աշխատանքի ղեկավարությունը և վերահսկողությունը, նրանցում աշխատելու ուղարկելով տեսականորեն պատրաստված, միության պրակտիկային ծանոթ, դասակարգայնորեն — կոփված բանվոր ակտիվիստների, հաղթահարելով կոմյերիտական բժիշկների կտրվածությունն անկուսակցական ուսանողներից:

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

2. Մոցիալիստական շինարարությանը մասնակցելու խնդիրները (արտադրության ուսցիտնալիզացիան, գյուղատնտեսության կոոպերացումը, պալքար բյուրոկրատիզմի դեմ և այլն) չեն հանդիսացել կոմյերիտական բժիշկների աշխատանքի առանցքը: ՀԼԿՑԵՄ արտադրական կազմակեր-

սլուծուճանները թույլ կերպով են զբաղվել բան-
վոր չերխտասարդության նշուժական-կենցաղային
խնդիրների լուծմամբ, իսկ դշուդական կազմա-
կերպությունների սլրակտիկայում տեղ են դառել
կուսակցության դասակարգային բաղաքականու-
թյան կոպիտ աղավաղումներ, վորի հետեանքով
տնտեսատեր-կոմսերիտականների զգալի մասը
դարձել է ունեւոր և կուլակ: Կենտկոմը գտնուում
է, վոր կազմակերպության կողմից իգեոլոգիա-
կան պալքարի ծավալումն անիմաստ է առանց
բջիջների մասնակցությունը տնտեսական—կուլ-
տուրական շինարարության մեջ աշխուժացնելու
և առողջացնելու:

Այս նպատակով անհրաժեշտ է. —

ա) Անմիջապես անցնել ՀամԿՅԵՄ Անդր-
չերկոմի հրահանգի կիրառմանը բանվորական
բջիջների տնտեսական կրթական աշխատանքի
վերաբերյալ: Աշակերտներին կցել վորակյալ բան-
վորներին, միջոցներ ձեռք առնել, վոր Փաբ-
գործուաներն ավելի լրիվ կերպով ընդգրկեն բրո-
նիան, չենթարկվեն համապատասխան վերասար-
քավորման, աշակերտության ուսուցումը դնել
ծրագրված հիմքերի վրա, սխտեմատիկ կոնտրոլի
չենթարկել աշակերտներին ցածր կարգերից բար-
ձրերին փոխադրելը, ձեռնարկներում կազմակեր-
պելով մշտական աշակերտական հանձնաժողով-

ներ, կազմակերպել չերիտասարդության մասսա-
յական մասնակցութիւնը ձեռնարկության ու-
ղիւնալացման գործին, արտադրական վերահսկիչ
հանձնաժողովներին, խորհրդակցութիւններին
քննության առնելով բջիջների և անկուսակցական
չերիտասարդության ժողովներում արտադրական
պլանները, մերկացնելով անտնտեսավարութիւնը
և այլն: Անհրաժեշտ է վճռական պայքար մղել չե-
րիտասարդության պրոգուլների դեմ, առաջիկա
չերեք-չորս ամիսների ընթացքում անցկացնել
լավագուշն չերիտքանվորի և լավագուշն արտա-
դրական բջիջի մրցութիւն անկուսակցական, բան-
վոր չերիտասարդութիւնը ներգրավելով արտա-
դրական և կուլտուր-կրթական խմբակների, ա-
կումբների, դռնբաց ընդհանուր ժողովների աշ-
խատանքներին և այլն:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՎ

բ) Կազմակերպության մեջ պարզաբանել XV համագումարի վորոշումները գյուղում կատարվելիք աշխատանքների մասին, նրանց համաձայն գյուղում կազմակերպելով գյուղական բջիջների աշխատանքը, ամեն մի շրջանում ընտրել բջիջներ, հանձնարարելով նրանց կոմիտեականներին, չքավորների և միջակների տնտեսություններից կոլտնտեսություններ կազմակերպելու գործը, ուժեղացնելով գործնական ոգնությունը արդեն գոյություն ունեցող կոլտնտեսություններին:

Յերկու ամսվա ընթացքում միջոցներ մշակել բջիջների՝ կոոպերացիայի առանձին ճյուղերին ունենալիք մասնակցության վերաբերյալ (ալգեգործական, բամբակագործական, կաթնատնտեսական կոոպերացիաների և այլն), բջիջների առաջ դնելով կոոպերացիան սոցիալապես անհարազատ տարրերից զտելու հարցը, աշխատանք ծավալելով չքավորությանը կոոպերացնելու ուղղությամբ, հետևելով վարկերի և չքավորական ֆոնդերի ճիշտ բաշխմանը:

ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմին՝ մոտիկ ապագայում պլանավորող կազմակերպությունների և ջրտնտեսության հետ միասին մշակել գյուղական բջիջների ճանապարհների և ջրալին շինարարության ու մելիորատիվ ընկերությունների աշխատանքներին մասնակցելու հարցը:

դ) Կոմյերիտականների մասսային մոբիլիզացիայի լենթարկել խորհրդային տնտեսության և այլ ապարատներում լեղած բյուրոկրատական ազավաղումների փաստերի դեմ կռվելու, ոգտագործելով Մոսկվայի և Լենինդրադի «Թեթև հեծելազորի» խմբակների աշխատանքի փորձը:

Կենտկոմն առաջարկում է ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմին սրել կազմակերպության ուշադրությունը խորհուրդների առաջիկա վերընտրությունների վրա, անցկացնելով պարզորոշ դասակարգային գիծ, վերընտրական կամպանիայի ժամանակ կազմակերպելով աշխատավոր լերիտասարդության լայն մասսաներին, բատրակներից ու չքավորներից խորհուրդների մեջ առաջ քաշելով անկուսակցական ակտիվ:

Դրա հետ միասին պետք է կոմյերիտական կադրեր առանձնացնել խորհուրդների սեկցիաներում և հանձնաժողովներում աշխատելու համար:

3. Կազմակերպության մեջ զգալի չափով

դասակարգաչնորեն իդեոլոգիապես անհարազատ տարրերի գոյութիւնը (կուլակներ, ունեւորներ, քահանաների վորդիններ, դաշիբիտներ և այլն) դնում ե կազմակերպութիւնն անմիջապես նրանցից մաքրելու խնդիրը: Անհրաժեշտ ե.—

ՍՏՈՒԳՈՒՄ ՅԵՎ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄ

ա) Յերեք ամսվա ընթացքում ստուգել կազմակերպութիւնն վողջ կազմը, հեռացնելով միութիւնից անհարազատ տարրերին: Անմիջապես ցրել այն բջիջները, վորոնց կազմում գերակըշուում ե կուլակային—ունեւոր տարրը, այդ աշխատանքի շուրջը կենտրոնացնելով բատրակ ու չքավոր չերիտասարդութիւնն ուշադրութիւնը, ընդունելով նրան կոմսոմոլի մեջ:

Կազմակերպութիւնն սոցիալական կազմի ստուգման ժամանակ կոմչերիտական մասսաներին բացատրել ՀամԼԿԵՅՄ VIII համագումարի վորոշումները միութիւնն աճման հարցերի վերաբերյալ:

բ) Կազմակերպութիւնը դասակարգաչնորեն խորթ տարրերից գտելու հետ միաժամանակ լայն կամպանիա ծավալել, կոմսոմոլի մեջ ընդգրկելու բանվոր ու բատրակ չերիտասարդութիւնը, մասնավորապես ոգտագործելով միջչերիտ որվա և կոմ-

սոմոլի տասնամյակի առթիվ ընդունելու թշուհների կամպանիան, ուժեղացնելով բատրակության ու հոտաղների տնտեսաիրավական շահերի պաշտպանության աշխատանքը, այս նպատակով ոգտագործելով բատրակների ու հոտաղների աշխատանքի հաշվետեսը (հաշիվները փակելը), դատի տալով այն վարձողներին, վորոնք չեն կիրառում աշխատանքի որենսգիրքը և անհատական պաշմանագիրը, ընդգրկելով բատրակներին ու հոտաղներին խրճիթ ընթերցարանների, անգրագիտության վերացման խմբակների և բժիշների ընդհանուր ժողովների աշխատանքներին:

Հանձնարարել ՀԼԿՑԽ Կենտկոմին աշխանը հրավիրել բատրակային չերիտասարդության շըրջանային կոնֆերենցիաներ, հետագայում ևս գործադրելով այդ ձևը, միջոցներ նախատեսելով ալպյան արոտատեղիներում հոտաղների մեջ աշխատելու համար:

4. Կենտկոմը հանձնարարում է ՀԼԿՑԽ Կենտկոմին հարց դնել ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի առաջ կոմսոմոլի կուսակցական ղեկավարության վողջ սխտեմը վերից վար վերանայելու անհրաժեշտության մասին, վճռական կերպով բարելավելով կուսղեկավարության վորակը և կոմիտեների կողմից սխտեմատիկ կոնտրոլ ստեղծելով ստո-

րին բջիջների կուսղեկավարման աշխատանքի վրա: Անհրաժեշտ է.—

ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԲԱՆԱԶԵՎԸ

ա) Վողջ կոմյերիտական կազմակերպությանը և մասնավորապես բջիջներին կուսբջիջներին հետ միասին մասնակից դարձնել տնտեսական, խորհրդային, կուսակցական խնդիրների քննությանը, լաճն կերպով պարզաբանելով կազմակերպությանը Հայաստանի Կոմկուսի մեջ տեղի ունեցած դեպքերի (ղեկավարության փոփոխումը) իմաստը, վորպեսզի կոմյերիտմիության անդամները ճիշտ կերպով հասկանան կուսակցական ղեկավարության ելությունը (կուսակցության առանձին անդամների, ղեկավարների, բջիջների և կազմակերպությունների թույլ տված սխալների, թերությունների և աղավաղումների քննադատությունը — ի պաշտպանություն ընդհանուր կուսակցական գծի):

բ) Կոմսոմոլի կուսկորիզի պատասխանատվության բարձրացումը կուսակցության առաջ կոմյերիտական բջիջների աշխատանքների համար:

գ) Բանվոր, բատրակ և չքավոր կոմյերիտականներին վճռականորեն կուսշարքերն անցկացնելը:

5. Նշելով ստորին կազմակերպությունների

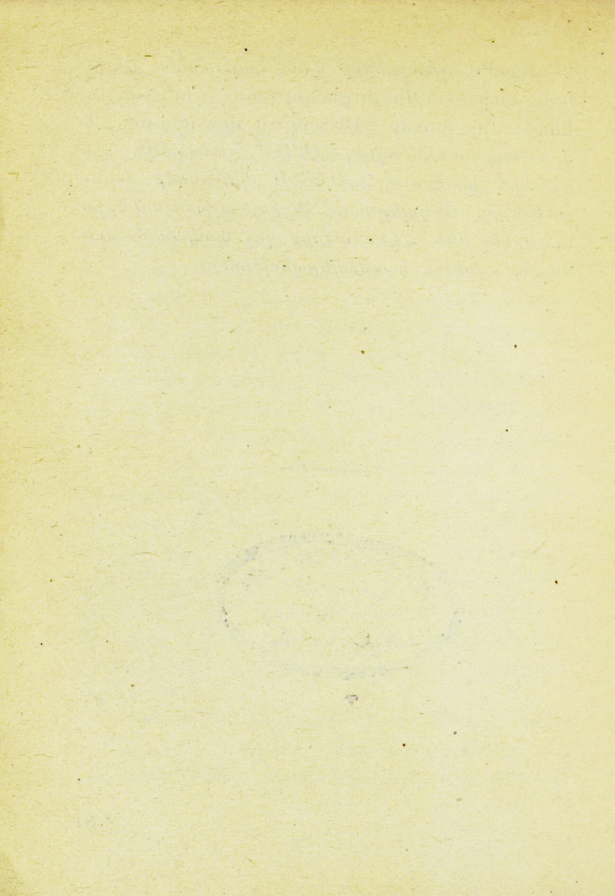
անմիջապես բջիջներում անցնել ինքնաքննադատության ծավալման մասին ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի նամակի քննությանը: Ինքնաքննադատության ծավալման, ներմիութենական դեմոկրատիայի կիրառումն ապահովելու, ինչպես պետապարատի, նույնպես ել միության ղեկավարության բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարն ուժեղացնելու գործում տեղական մամուլն ավելի աչքի ընկնող տեղ պիտի գրավի: Մասնավորապես Կենտկոմն անհրաժեշտ է համարում «Ավանգարդ» թերթը հրատարակել շաբաթը չերեք անգամ:

6. Մասնացելով ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմի նախկին ղեկավարության կողմից ՀամԼԿՅԵՄ Անդրեկոմի հրահանգները չկատարելու վրդովեցուցիչ փաստերը յեվ հավանություն տալով ՀամԼԿՅԵՄ Անդրեկոմի ձեռնարկումներին, ՀԼԿՅԵՄ ղեկավարությունը փոխելու գործում, ՀամԼԿՅԵՄ Կ. Կ. սակայն զսնում է, վոր ՀամԼԿՅԵՄ Անդրեկոմն անբավարար է կոմերսոլի յեկարակել ՀԼԿՅԵՄ նախկին ղեկավարության կողմից Անդրեկոմի առանձին հրահանգների կիրառումը յեվ ուշացրել է այդ ղեկավարության փոփոխումը:

Կենտկոմն առաջարկում է Անդրեկոմին ուժեղացնել մշտական վերահսկողությունը Հայաստանի ԼԿՅԵՄ կազմակերպության և ՀԼԿՅԵՄ

Կենսակոմի աշխատանքի վրա, Հայաստան մշակա-
կան առխառանքի ուղարկել բանվոր աղյուս-
ների մի խումբ (10 հոգուց փոչ պակաս) և
գործնականորեն ոգնել ՀԼԿՅԵՄ Կենսակոմին կի-
րառելու կյանքում ՀամԼԿՅԵՄ Կենսակոմի վորո-
շումները, Անդրլերկոմի լերկու աշխատողներին
ուղարկել մեկ ու կես ամսից փոչ պակաս ժամա-
նակով ոգնելու կազմակերպութանը:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0044684

[254]

A $\frac{I}{8041}$

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ.

Состояние
ЛКСМ Армении и его
ближайшие задачи.